

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU
SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Riina Peltonen

”Sä et voi soittaa bändissä itseksi itsellesi”

Näkemyksiä nuorten elämäntaitojen, hyvinvoinnin ja osallisuuden tukemisesta
harrastuksissa

Opinnäytetyö

Syksy 2021

SeAMK sosiaali ja terveystieteiden
Sosionomi (amk)

Sosionomi (amk)

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU

Opinnäytetyön tiivistelmä

Koulutusyksikkö: SeAmk sosiaali- ja terveysala

Tutkinto-ohjelma: sosionomi (AMK)

Tekijä: Riina Peltonen

Työn nimi: "Sä et voi soittaa bändissä itsekseksi itsellesi": Näkemyksiä nuorten elämäntaitojen, hyvinvoinnin ja osallisuuden tukemisesta harrastuksissa

Ohjaaja: Arja Hemminki, lehtori

Vuosi: 2021

Sivumäärä:58

Liitteiden lukumäärä: 1

Opinnäytetyön tavoitteena oli tutkia, millaisia elämäntaitoja harrastusryhmien ohjaajat ovat havainneet nuorten oppivan harrastuksissa, sekä millä tavoin harrastaminen ja harrastusryhmien ohjaajat näitä taitoja opettavat. Lisäksi tutkin harrastusryhmien ohjaajien näkemystä harrastusten tuottamasta hyvinvoinnista ja osallisuudesta, sekä siitä miten nämä vaikutukset harrastuksissa syntyvät.

Tutkimus toteutettiin teemahaastattelulla haastatteleamalla yhteensä viittä harrastusryhmän ohjaajaa tai valmentajaa musiikin, partion ja urheiluvalmennuksen osa-alueilta. Aineisto käsiteltiin laadullisin menetelmin teemoittelemalla haastatteluista litteroimalla synnyttä aineistoa.

Moni harrastusryhmien ohjaajista koki harrastuksen tukevan nuoren kasvua kokonaisvaltaisesti. Sosiaaliset taidot, itsetunto ja itsetuntemus, erilaiset oppimaanoppimisen taidot, ja kansainvälisyys nousivat esiin. Lisäksi partionjohtajat kertoivat vastuunottamisesta ja käytännön erä- ja ruuanlaittotaitojen opettelusta. Taitoja opittiin pääosin harrastuksissa syntyneiden tilanteiden myötä, joissa taitoja tarvitaan. Harrastustenhojaajat myös välittivät arvoja nuorille. Onnistumisen kokemukset nähtiin tärkeinä nuoren itsetunnon kehittymiselle.

Harrastukset toivat nuorille hyvinvointia opettamalla itsestä huolehtimisesta. Tärkeänä pidettiin myös, että harrastaminen tuottaa iloa. Tärkeimpänä hyvinvoinnin tuottajana toimi kuitenkin harrastusten tuottama osallisuus. Harrastukset toivat kuulumista yhteisöön, sekä ystäviä. Harrastaminen mahdollisti myös nuorille oman itsensä toteuttamisen. Harrastusryhmän ohjaajat toimivat kuuntelevina ja kannustavina aikuisina ja nuoret saivat vaikuttaa omaan harrastamiseensa ja tulla nähdyksi omana itsenään.

¹ Asiasanat: nuoret, harrastukset, elämäntaidot, osallisuus, hyvinvointi

SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Thesis abstract

Faculty: School of Health Care and Social Work

Degree programme: Degree Programme in Social Services

Specialization: Bachelor of Social Services

Author/s: Riina Peltonen

Title of thesis: Visions of How Hobbies Support Well-Being, Life-Skills, and Participation in Adolescence

Supervisor(s): Arja Hemminki, Principal Lecturer, PhD, MSc

Year: 2021

Number of pages:58

Number of appendices:1

The purpose of this study was to discover what kind of life skills adolescents learn through hobbies according to leaders, teachers, and coaches, and how this learning actually happens. In addition, this thesis investigates the leisure activities' instructors' perspectives on the well-being and participation that hobbies bring to adolescents and under what forms. The study was carried out by interviewing 2 scout leaders, 1 rifle shooting coach, one youth choir leader, and one band music teacher.

Most of the people interviewed said that a hobby teaches a variety of skills covering a big part of youngsters' life. The skills that occurred in the study were social skills, self-knowledge, and self-confidence, and learning to learn skills. The scout leaders also talked about learning to take responsibility, camping skills, and cooking skills. Skills in hobbies were mostly learnt in situations that came in adolescents' way in hobbies that required using different skills. The interviewees also taught values to adolescents through conversations, texts such as song lyrics, and through doing things. Experiences of success were seen as important for self-confidence.

The hobbies provided well-being for adolescents by teaching how to take care of themselves. The interviewees also thought it is important that the hobbies bring joy. The most important aspect of hobbies was the participation and involvement that adolescents get from hobbies. Adolescents got to be a part of the group in hobbies, and they also got friends from hobbies. Hobbies also provided youngsters a possibility to self-actualization. The interviewees were listening and supporting adults for the adolescents. They also offered the youngsters possibilities to influence the hobby.

¹ Keywords: life-skills, well-being, participation, adolescents, hobbies

SISÄLTÖ

Opinnäytetyön tiivistelmä	1
Thesis abstract	2
SISÄLTÖ	3
Kuva-, kuvio- ja taulukkoluetelo	5
1 JOHDANTO	6
2 TAUSTA JA TAVOITTEET	8
2.1 Tausta	8
2.2 Tavoitteet	9
2.3 Aikaisempia tutkimuksia aiheeseen liittyen.	9
3 ELÄMÄNHALLINTA JA ELÄMÄNTAIDOT NUORUUDESSA	11
3.1 Elämönhallinta ja elämäntaidot.....	11
3.2 Nuoruuden psykososiaalinen kehitys	12
4 HYVINVOINTI JA OSALLISUUS	15
4.1 Hyvinvointi.....	15
4.2 Osallisuus.....	17
4.3 Nuorten hyvinvointi Suomessa.....	18
5 NUORTEN HARRASTAMINEN JA VAPAA-AIKA SUOMESSA.....	20
5.1 Nuorten vapaa- aika	20
5.2 Harrastukset.....	21
6 VALMENTAMINEN JA KASVATUS PARTIOSSA, LIIKUNTAHARRATUKSISSA, JA MUSIIKISSA	22
6.1 Partio.....	22
6.1.1 Partioliike	22
6.1.2 Partion kasvatustavoitteet ja partiomenetelmä.....	22
6.1.3 tutkimusta partioharrastuksen vaikutuksesta nuoriin.....	23
6.2 Urheilu.....	24
6.2.1 Urheiluseurat.....	24
6.2.2 urheiluvalmennus.....	24

6.2.3	urheilun vaikutuksia elämänhallintaan ja hyvinvointiin	25
6.3	Musiikki	26
6.3.1	Musiikin harrastaminen Suomessa	26
6.3.2	Taiteen perusopetuksen yleinen oppimäärä musiikissa	26
6.3.3	Musiikin merkityksiä nuoren psykososiaaliselle kehitykselle	27
7	EMPIIRISET AINEISTOT JA NIIDEN ANALYSOINTI	28
7.1	Tutkimusaineisto	28
7.2	Laadullinen tutkimus.....	29
7.3	Aineistoanalyysi.....	29
7.4	Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus.	31
8	Tulokset.....	34
8.1	Harrastuksissa opitut taidot	34
8.2	Miten taitoja opitaan harrastuksissa	36
8.3	hyvinvointi	39
8.4	Osallisuus.....	41
9	Johtopäätökset ja pohdinta.....	46
	LÄHTEET	52
	LIITTEET	58

Kuva-, kuvio- ja taulukkoluetelo

Taulukko 1. Esimerkki teemoittelusta: harrastuksissa opitut taidot	31
--	----

1 JOHDANTO

Sosionomiopintojeni aikana olen monesti peilannut käytävää keskustelua omaan harrastustaustaan partiolaisena, ja sekä harrastuksissa oppimiini taitoihin ja siihen miten ne vaikuttavat omaan hyvinvointiini. Olen myös useasti miettinyt, miten harrastuksen ohjaajana käyttämäni toimintatavat toimisivat sosiaalialan työssä yhtenä työkaluna asiakkaiden hyvinvoinnin ja osallisuuden tukemisessa. Haluisinkin tuoda näitä harrastusten toimintatapoja näkyväksi, ja toisaalta oppia myös uusia toimintatapoja erilaisilta harrastusten ohjaajilta.

Pitkään työtä tehneillä valmentajilla ja muilla harrastusryhmien vetäjillä on kehittynyt taskuun myös omia menetelmiä, joilla he tukevat nuorten erilaisia elämäntaitoja, osallisuutta ja hyvinvointia, sekä näkemystä siitä, mitkä elementit harrastamisessa näitä asioita tuottavat. Haastattelin eri harrastuslajien ohjaajia ja valmentajia siitä, millaisia elämäntaitoja harrastaminen opettaa nuorille, millä tavoin näitä taitoja opitaan harrastuksissa sekä miten harrastusryhmien ohjaajat näitä taitoja tukevat. Ainakin itselleni tuli tutkimustuloksista uusia ajatuksia siitä, miten nuorten hyvinvointia voi tukea niin harrastuksien kuin ammatillisenkin työn kautta. Tuloksia voivat hyödyntää oman työtapansa pohdinnassa varmasti niin ammattilaiset kuin toiset harrastusryhmien vetäjät. Haluan tutkimuksellani nostaa myös harrastusten merkitystä esille osana nuoren kasvua ja kasvatusta ja nostaa näkyvämmäksi sen työn, mitä harrastusryhmien vetäjät myös tekevät nuorten kasvun ja kehityksen eteen.

Opinnäytetyöni tavoitteena oli alun perin tutkia nuorten elämäntaitojen kehittymistä harrastuksissa sekä harrastusten tuomaa hyvinvointia nuorille. Haastatteluissa nousi kuitenkin sekä elämäntaitoihin että hyvinvointiin liittyvässä keskustelussa osallisuus vahvasti esille, joten päätin nostaa myös osallisuuden tutkimuskysymykseksi.

Tässä opinnäytetyössä esittelen ensin tutkimuksen tavoitteet sekä taustaa nuorten harrastamiselle. Teoriassa määrittelen ensin lyhyesti elämänhallinnan ja elämäntaitojen käsitteet, ja kerron lyhyesti kehityksestä nuoruusiässä. Kuvaan myös hyvinvoinnin ja osallisuuden käsitettä sekä kerron nuorten hyvinvoinnista Suomessa tällä hetkellä. Lisäksi kerron teoretietoa nuorten harrastuneisuudesta ja vapaa-ajanvietosta sekä esittelen lyhyesti partiota, urheiluharrastusta sekä musiikkiharrastuksia ja muutamia tutkimuksia niiden vaikutuksista nuorten hyvinvointiin ja elämäntaitoon. Tutkimusosiossa kerron tutkimuksen toteutuksesta sekä siitä, mitä elämäntaitoja haastateltavat ovat huomanneet nuorten oppivan

harrastuksissa, sekä miten harrastaminen tukee nuorten elämäntaitoja, hyvinvointia ja osallisuutta. Pohdinnassa pohdin omaa opinnäytetyöprosessiani sekä sitä miten tutkimuksesta syntynyttä tietoa voisi hyödyntää sosiaalialan työssä.

2 TAUSTA JA TAVOITTEET

2.1 Tausta

Elämäntaidot ovat taitoja, jotka mahdollistavat nuoren pärjäämisen monella eri elämän osa-alueella, kuten työelämässä, koulussa, jokapäiväisessä elämässä ja osana yhteiskuntaa (Hoskins & Liu 2020, 7). Näin ollen se, millaiset elämäntaidot nuorella on, vaikuttaa moniin osa-alueisiin nuoren elämässä, kuten työelämään, osallisuuteen, toimeentuloon sekä nuoren fyysiseen ja psyykkiseen hyvinvointiin. Yhteiskunnallisesti näitä asioita voidaan katsoa esimerkiksi syrjäytymisen, osallisuuden ja työllisyyden sekä tarvittavien mielenterveyspalveluiden näkökulmasta.

Vainikka ja Tuuri ovat tutkineet nuorten harrastustoiminnan yhteyttä hyvinvointiin. Tuloksista selviää, että yksin musiikkia harrastavilla oli vähemmän käytösoireita ja yliaktiivisuutta, ja he ottivat muita huomioon paremmin kuin vertailuryhmän jäsenet. Ryhmässä musiikkia harrastavilla oli vähemmän yliaktiivisuutta. Muiden taideaineiden harrastajilla oli vähemmän käytösoireita ja ylivilkkautta, sekä he ottivat muita huomioon paremmin. Kerhotoimintaan osallistuvilla taas oli muita vähemmän käytösoireita. (Vainikka & Tuuri 2019.) Osaamiskeskus Kentauri on tutkinut järjestötoiminnan merkitystä nuorten elämässä. Tutkimuksessa kysyttiin, mitä nuoret olivat oppineet harrastuksissa. Kolme yleisintä vastausta oli, että nuoret olivat saaneet onnistumisen kokemuksia, oppineet uutta tietoa, sekä saaneet uusia kokemuksia. Urheiluharrastuksissa oli saatu uusia kavereita, opittu huolehtimaan itsestä ja kantamaan vastuuta. Kulttuuriharrastuksissa taas opittiin sosiaalisia taitoja ja uusia tietoja. Tietoteknisissä harrastuksissa opittiin uusia kieliä, taloustaitoa ja ongelmanratkaisua, kun taas luonto- ja eläinharrastuksissa opittiin näitä kaikkia taitoja tasaisesti. (Kaunismaa ym. 2021.)

Nuorten kanssa toimii joukko tahoja, joilla on oma vastuunsa ja osansa nuorten kasvattamisessa ja mahdollisuus tukea nuorten elämäntaitojen oppimista. Nuoret viettävät suuren osan viikosta kouluissa, joissa he oppivat oppiaineiden lisäksi myös erilaisia muita taitoja. Nuorisotyössä ja erityisnuorisotyössä tehdään paljon työtä nuorten kanssa, ja etsivän nuorisotyön tarkoituksena on auttaa nuoria, jotka syystä tai toisesta ovat syrjäytymisvaarassa.

Valtakunnallisen nuorisotyön- ja nuorisopolitiikan ohjelmassa on myös huomioitu yhtenä painopisteenä nuorten mahdollisuus itsenäiseen elämään. Monella nuorella esimerkiksi sosiaalinen jännittäminen, itseluottamuksen puute tai näköalattomuus saattavat johtaa jopa työkyvyttömyyteen. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2020, 11.) Valtakunnallisessa nuorisotyöpolitiikan ohjelmassa on otettu yhdeksi tavoitteeksi nuorten harrastamisen tukeminen madaltamalla kynnystä harrastamiseen. Harrastukset antavat nuorelle mahdollisuuden itsensä toteuttamiseen sekä omien vahvuuksien löytämiseen ja sosiaalisten suhteiden ylläpitoon. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2020, 18.)

2.2 Tavoitteet

Tutkimuksen tavoitteena on tutkia, miten nuoret oppivat harrastuksissa erilaisia elämäntaitoja, arvoja ja asenteita sekä erityisesti mikä valmentajan tai ohjaajan rooli on näiden taitojen oppimisessa. Tutkimuksessa haluan selvittää myös, millä tavoilla harrastusryhmien ohjaajat ovat huomanneet harrastusten tukevan nuorten hyvinvointia ja osallisuutta, sekä millä tavoilla harrastaminen ja harrastusryhmien ohjaajat tukevat nuorten hyvinvointia ja osallisuutta.

Tutkimuskysymyksiä ovat:

- Millaisia taitoja ja elämäntaitoja harrastusryhmien vetäjät ovat huomanneet nuorten oppivan harrastuksissa
- Miten harrastuksissa opitaan ja opetetaan näitä taitoja?
- Miten harrastaminen edistää nuorten hyvinvointia ja osallisuutta?

2.3 Aikaisempia tutkimuksia aiheeseen liittyen.

Henna Lohi-koski (2020) on aiemmin tutkinut, millainen merkitys harrastamisella on nuorten arjessa. Tutkimuksessa selvisi, että kurikkalaiset nuoret viettivät vapaa-aikaansa pääosin pelaten, sekä ohjattujen ja omaehtoisten harrastusten parissa. Harrastuksia nuorilla oli monipuolisesti. Osalla nuorista ei kuitenkaan ollut yhtäkään ohjattua harrastusta kiinnostuksen

puutteen tai välimatkojen takia. Suurin osa harrastamattomista nuorista ei kuitenkaan uskonut, harrastuksen puuttumisella olisi vaikutusta heidän elämäänsä. Ne nuoret, joilla oli harrastuksia, kokivat kuitenkin, että harrastaminen toi sisältöä ja merkitystä elämään sekä auttoi ylläpitämään sosiaalisia suhteita. Nuoret myös kokivat, että kaikilla pitäisi olla mahdollisuus harrastamiseen, sillä harrastaminen lisäsi heidän hyvinvointiaan.

Myöhänen (2020) on tutkinut Kiipulan opiston opiskelijoiden vapaa-ajan viettotapoja ja sitä, miten vapaa-ajan viettotavat vaikuttavat opiston nuorten hyvinvointiin. Pajunen ja Schadewitz (2007) ovat tutkineet nuorten näkemyksiä siitä, mitä he ovat oppineet partiossa ja 4H:ssa. Näitä tuloksia kuvaan lyhyesti luvussa 6.1.3 Tutkimusta partion vaikutuksista nuorten elämään.

Korhonen (2009) on tutkinut kasvatusalalla toimivien partiolaisten näkemyksiä partion ja koulun kasvatustavoitteiden yhtenäisyydestä ja havainnut, että opettajat pitävät koulun ja partion kasvatustavoitteita melko samankaltaisina ja kokevat partiolaisuudesta olevan hyötyä opettajan työssä. Etolin (2018) tutki opinnäytetyössään jalkapalloharrastuksen vaikutusta nuorten hyvinvointiin. Hänen mukaansa jalkapalloharrastus tuki hyvinvointia silloin, kun elämä oli muuten tasapainossa. Hyvinvointia toivat muun muassa onnistumiset, valmentajan luoma hyvä ilmapiiri, joukkuekaverit sekä ajatusten irtautuminen muusta. Huonoa ilmapiiriä taas toi valmentajan negatiivinen suhtautuminen, epäonnistumiset tai se, jos treenien aikana mielessä pyörivät tekemättömät koulutehtävät. Vidgren, Hartikainen, ja Ruosteinen (2016) tutkivat opinnäytetyössään urheiluseuratoiminnan vaikutuksia nuorten hyvinvointiin. Heidän mukaansa urheiluharrastuksella oli eniten vaikutuksia nuorten sosiaalisiin suhteisiin sekä fyysiseen kuntoon ja henkiseen jaksamiseen.

Aho, Rusila ja Ylä-Rautio (2020) ovat tutkineet musiikkia välineenä lasten sosiaalisten taitojen tukemisessa. Heidän mukaansa musiikki tuki lasten kielellistä kehitystä ja auttoi ilmaisemaan itseään. Lisäksi musiikkileikit lisäsivät yhteenkuuluvuuden tunnetta ja tuottivat iloa.

3 ELÄMÄNHALLINTA JA ELÄMÄNTAIDOT NUORUUDESSA

Tässä luvussa käsittelen elämänhallinnan sekä elämäntaitojen käsitteitä ja määrittelen oman määritelmäni elämäntaidoille tässä tutkimuksessa. Kerron myös lyhyesti psykososiaalisesta kehityksestä nuoruudessa.

3.1 Elämänhallinta ja elämäntaidot

Tässä tutkimuksessa tutkin sitä, miten valmentajat ja muut harrastusryhmien vetäjät tukevat nuorten erilaisia elämäntaitoja. Tässä tutkimuksessa tarkoitan elämäntaidoilla sellaisia taitoja, joita nuori tarvitsee elämässä pärjäämiseen

Kestilä, Kauppinen & Karvonen (2015, 18–19) määrittelevät elämänhallinnan yksilön kyvyksi ottaa vastuuta omasta elämästään. Kääntäen he kirjoittavat, että elämänhallinnan puute näkyy hyvinvoinnista huolehtimisen vaikeutena. Arjenhallinnan he jakoivat Allardtin jaottelua mukaillen kolmeen osa-alueeseen: taloudenhallintaan, sosiaalisten suhteiden hallintaan, sekä käytännön arjen hallintaan.

Unicef määrittelee elämäntaidot (life-skills) siirrettäviksi ominaisuuksiksi, jotka mahdollistavat ihmisen pärjäämisen jokapäiväisessä elämässä, koulussa, työelämässä sekä yhteiskunnallisessa toiminnassa. Nämä ominaisuudet voivat olla taitoja, arvoja, asenteita, käyttäytymistä, sekä tietämystä, jota sovelletaan sosiaalisissa suhteissa. Ne määritellään yleensä yksilön valtaistumisena omassa elämässään, mutta niitä voidaan tarkastella myös yhteiskunnallisen aseman ja muutoksen kautta. Unicef jakaa arjenhallintataidot vielä neljään eri osa-alueeseen. Näiden osa-alueiden alle jää esimerkiksi joustavuus, itsensä johtaminen, kommunikaatiotaidot, empatia, osallistuminen, erilaisuuden kunnioittaminen, kriittinen ajattelu, luovuus, ongelmanratkaisutaidot sekä yhteistyö- neuvottelu- ja päätöksentekotaidot. Nämä osa-alueet eivät ole yksiselitteisiä, mutta antavat suuntaa sille, mitä elämäntaidoilla tarkoitetaan. (Hoskins & Liu 2020, 7–10.)

Martikaisen (2009) mukaan elämänhallinta voidaan jakaa ulkoiseen ja sisäiseen elämänhallintaan. Ulkoisella elämänhallinnalla tarkoitetaan esimerkiksi aineellista hyvinvointia, tai sitä että henkilö kokee olevansa henkisesti turvallisessa asemassa. Sisäinen elämänhallinta

puolestaan tarkoittaa sitä, että ihminen pystyy sopeutumaan muutoksiin, ja uskoo siihen, että omat voimavarat ja tukiverkostot kantavat. Elämönhallintaa tukevia asioita ovat muun muassa riittävä sosiaalinen tuki, aktiivinen harrastaminen sekä itsensä terveeksi kokeminen. Yksi elämönhallintaa tukeva asia on ihmisen usko omaan kykyynsä vaikuttaa omaan elämäänsä. Tätä kuvataan sanalla kyvykkyyden tunne. Ihmisten kyvykkyyden tunteeseen vaikuttaa erityisesti se, millaisia onnistumisen kokemuksia ihminen on saanut nuorena ja lapsena sekä millaista palautetta hän on omista kyvyistään saanut. (Martikainen 2009, 15–19.) Harrastukset ovat yksi paikka, missä nuorilla on mahdollisuuksia onnistumisen kokemuksiin ja missä he saavat myös palautetta toiminnastaan. Harrastusryhmien vetäjillä on siis paljonkin mahdollisuuksia vaikuttaa nuorten pystyvyyden kokemukseen.

Määrittelen itse tässä tutkimuksessa elämäntaidot ja elämönhallintataidot erilaisiksi taidoiksi, jotka ovat tärkeitä ihmisen yhteiskunnallisen ja sosiaalisen osallisuuden, taloudellisen hyvinvoinnin, psyykkisen hyvinvoinnin ja itsestä huolehtimisen näkökulmista. Näitä taitoja ovat esimerkiksi sosiaaliset taidot, kuten vuorovaikutus ja tunnetaidot, itsetuntemukseen liittyvät taidot, kuten itseluottamus, itsensä johtamisen ja itsensä kehittämisen taidot, Yhteiskunnalliset taidot, kuten ymmärrys yhteiskunnan toiminnasta ja tieto omista vaikutusmahdollisuuksista, vastuullisuus, ongelmanratkaisutaidot ja itsestä huolehtimisen taidot, kuten kyky huolehtia omasta fyysisestä ja psyykkisestä hyvinvoinnista sekä arkitaitojen osaaminen, kuten siivouksen, ruuanlaiton ja asioinnin hallitseminen.

3.2 Nuoruuden psykososiaalinen kehitys

Aaltonen, ym. (2003) Kuvaavat nuoren fyysistä, psyykkistä, ja kognitiivista kehitystä, sekä erilaisia kehityshaasteita

Aaltosen ym. mukaan nuori muodostaa itselleen kehityshaasteita, joihin hän pyrkii nuoruuden aikana vastaamaan. Tyypillisiä kehityshaasteita ovat: oman muuttuvan kehon hyväksyminen, tunteidenhallinta itsenäisemmin, uusien ystävyysuhteiden luominen, itsenäistyminen vanhemmista, omien arvojen ja tulevaisuuden hahmottaminen, seurustelun harjoittelu, seksuaali- ja sukupuoli-identiteetin löytäminen ja omaksuminen, abstraktin ajattelun kehittyminen, erilaisten taitojen oppiminen, oman elämän tarkoituksen etsiminen, ammatti-

identiteetin löytäminen, vastuullisen käyttäytymisen oppiminen sekä vastuun ottaminen omasta ja muiden hyvinvoinnista. (Aaltonen ym. 2003, 24–25.)

Nuoruudessa persoonallisuuden kehittyminen ja oman identiteetin löytäminen on hyvin keskeistä. Tässä kohtaa elämää keskittyminen oman persoonan kehittämiseen on usein niin suuressa roolissa nuoren kehityksessä, että tiedon oppiminen ei välttämättä kiinnosta. Nuoruudessa lapsuudessa muodostettua identiteettiä ja persoonallisuutta luodaan uudelleen. Identiteettiä muodostaessaan nuori tasapainoilee omien toiveidensa ja voimavarojensa sekä ympäristön vaatimusten ja odotusten kanssa muodostaen omia kehityshaasteitaan, joita kohti tämä pyrkii pääsemään. Tässä vaiheessa nuoren minäkuvan ja hyvän itsetunnon kehittymisen kannalta on tärkeää, että nuori pystyy vastaamaan sekä omiin tarpeisiinsa ja toiveisiin että ympäristön odotuksiin. Positiivinen palaute ympäristöltä on myös tärkeää nuoren itsetunnon kehitykselle. (Aaltonen ym 2003, 77–83.)

Nuoruuden sosiaalisen kehityksen tehtäviä ovat muun muassa parisuhdetaitojen opettelu, yhteiskunnallisen vastuun ottaminen, työelämään valmistautuminen sekä irtautuminen vanhemmista. Nuoruudessa ryhmään kuulumisen ja hyväksytyksi tuleminen on erittäin tärkeää. Nuori pyrkii käyttäytymään ryhmän jäsenilleen asettamien odotusten, eli normien mukaan tullakseen hyväksytyksi. Toisinaan nuori saattaa toimia omia arvojaan tai asenteitaan vastaan ryhmäpaineen vuoksi. Nuori myös muodostaa omaa tyypillistä käyttäytymistään sosiaalisissa tilanteissa muiden reaktioiden ja nuoren niistä tekemien tulkintojen perusteella. Ystävät ovat nuoruudessa myös erittäin tärkeitä. Nuoruudessa nuori ottaa etäisyyttä vanhempiinsa. Hyvän ystävän kanssa jaetaan isoja asioita sekä kasvamiseen ja nuoruuteen liittyviä asioita. Ystävät myös rohkaisevat toisiaan, ja heihin peilataan omaa itseä. Nuoren itsetunnon kehityksen kannalta ystävilta saatu hyväksyntä ja positiivinen palaute ovat erittäin tärkeitä. (Aaltonen ym. 2003, 86–94.)

Nurmi (2008) kuvaa nuoren oman elämän ohjausta seuraavasti: Aluksi nuori muodostaa ajatuksen siitä mihin hän haluaa elämässä pyrkiä. Usein nämä tavoitteet liittyvät nuorten tyypillisiin kehitystehtäviin. Tämän jälkeen täytyy suunnitella, miten näihin tavoitteisiin päästään. Tässä kohtaa pohditaan eri vaihtoehtoja ja keskustellaan vanhempien ja ikätoverien kanssa. Ympäristön mahdollisuudet rajaavat myös sitä, mikä on mahdollista ja millaisia vaihtoehtoja on tarjolla. Myöhemmin etenkin saadessaan palautetta nuori palaa pohtimaan, onko hän saavuttanut ne tavoitteet, jotka itselleen asetti. Se, miten hän arvioi omaa elämäänsä

sekä sitä, miksi suunnitelmat ovat mahdollisesti edistyneet eri tavalla kuin hän toivoi, vaikuttaa taas minäkuvaan ja sitä kautta siihen, millaisia uusia tavoitteita hän uskaltaa itselleen luoda.

4 HYVINVOINTI JA OSALLISUUS

Tässä luvussa esittelen hyvinvoinnin ja osallisuuden määritelmiä sekä kirjoitan lyhyesti nuoren hyvinvoinnista suomessa tällä hetkellä.

4.1 Hyvinvointi

Erik Allardtin mukaan ihmisen tarpeet voidaan jakaa kolmeen eri osa-alueeseen, joista hyvinvointi koostuu. Näitä osa-alueita ovat elintaso (having), Yhteisyyssuhteet (loving) ja itsensä toteuttaminen (being). Elintasoon kuuluvaksi Allardt luokitteli muun muassa terveyden, tulot, asumisen, työllisyyden ja koulutuksen. Yhteisyyssuhteet taas tarkoittavat ihmissuhteita kuten ystävyysuhteita ja perhettä sekä yhteisöihin kuulumista. Parhaimmillaan ihminen saa osakseen rakkautta, välittämistä ja huolenpitoa ja pystyy osoittamaan näitä toisille samassa suhteessa. Itsensä toteuttaminen koostuu Allardtin mukaan siitä, että ihminen tulee nähdyksi yksilöllisenä omana persoonanaan, saa osakseen arvostusta ja hänellä on mahdollisuus vaikuttaa poliittisesti sekä mahdollisuus mielekkääseen vapaa-ajan tekemiseen eli harrastamiseen. (Allardt 1976, 32–49.)

Hyvinvointi käsitteenä on hyvin laaja, ja sitä käsitellään eri yhteyksissä hieman eri osa-alueiden kautta. Allinin ja Handin mukaan hyvinvoinnille keskeisinä osa-alueita ovat koulutus, henkilökohtainen toiminta, poliittinen ääni ja hallintotapa, turvallisuus, sosiaaliset verkostot, ympäristö, materiaaliset elinolosuhteet ja terveys. Koulutus tuo usein mukanaan myös taloudellista vakautta ja on yhteydessä parempaan terveyteen. Toisaalta korkea koulutus saattoi myös lisätä tyytymättömyyttä, mikäli koulutusta vastaava työ jäi saamatta. Mahdollisuus toteuttaa omia kiinnostuksen kohteita lisää ihmisen hyvinvointia, ja sosiaaliset verkostot toimivat turvaverkkona. Poliittinen ääni tuo ihmisille tunteen siitä, että heillä on mahdollisuus vaikuttaa asioihinsa. Hyvät sosiaaliset suhteet tarkoittivat ihmisillä useimmiten myös parempaa elämänlaatua ja terveyttä. Sosiaaliset verkostot toimivat myös turvaverkkoina suojaen haastavien elämäntilanteiden aiheuttamilta vaikutuksilta. Ympäristön olosuhteet vaikuttavat terveyteen ja elämänlaatuun. Turvallisuus vaikuttaa sekä terveyteen että psyykkiseen hyvinvointiin. Terveys taas on itsestään selvä osa hyvinvointia, vaikka toisaalta esimerkiksi WHO määrittelee myös terveyttä hyvinvoinnin kautta. (Allin & Hand 2014, 14–16.)

Anyona ym. (2020) rakentavat artikkelissaan ehdotusta nuorten hyvinvoinnin määritelmälle. Määritelmän pohjana kirjoittajat käyttävät viittä eri nuorten hyvinvoinnin osa-aluetta. Näitä osa-alueita ovat:

Hyvä terveys ja ravitsemus: Osa-alue sisältää hyvän fyysisen ja psyykkisen terveyden, sekä oikeanlaisen ravitsemuksen. Nuorella tulee olla saatavilla tietoa terveyden edistämisestä sekä mahdollisuus kohtuuhintaisiin terveydenhoidon palveluihin. Lisäksi nuoren ympäristön on oltava terveellinen ja terveyttä edistävä, nuorella täytyy olla mahdollisuus itselle sopivaan liikuntaan, ja nuorella pitää olla saatavilla riittävästi terveellistä ja monipuolista ravintoa.

Kuulumisen tunne, myönteiset arvot ja kuuluminen yhteiskuntaan: Osa-alue sisältää kuulumisen myönteisiin kulttuurisiin ja sosiaalisiin ryhmiin ja verkostoihin, arvostetuksi ja kunnioitetuksi tulemisen osana yhteisöä, myönteisten arvojen kuten vastuuntuntoisuuden, välittämisen ja muiden kunnioittamisen sekä rehellisyyden ja moraalisesti toimimisen omaksumisen sekä sosiaalisia taitoja kuten ystävyys, empatia ja herkkyyden ja mahdollisuus opetella näitä taitoja. Osa-alueeseen kuuluu myös kyky ja mahdollisuudet vaikuttaa omaan elämään ja ympäristöönsä ja olla aktiivinen toimija.

Turvallisuus ja kannustava ympäristö: Osa-alue sisältää fyysisen ja psyykkisen turvallisuuden, ympäristön materiaalistien ominaisuuksien riittävyyden, Tasa-arvoisen kohtelun, tasa-arvoiset oikeudet sekä tasa-arvoiset vaikutusmahdollisuudet, syrjimättömyyden, oikeuden yksityisyyteen sekä, nuorelle tarjolla olevien mahdollisuuksien moninaisuuden. Osa-alueeseen kuuluu myös muun muassa, että nuorella on mahdollisuus monipuoliseen vapaa-ajan tekemiseen.

Oppiminen, kyvyt, koulutus, taidot sekä työllistymismahdollisuudet: Sisältää motivaation ja sitoutuneisuuden opiskeluun, koulutuksen, välttämättömät resurssit ja elämäntaidot, joita tarvitaan menestymiseen sekä tietoa omista oikeuksista ja niiden saavuttamisesta ja taitoja tehdä suunnitelmia ja päätöksiä. Lisäksi tämä osa-alue sisältää erilaisia ammatillisia, teknisiä, luovia ja liike-elämäntaitoja, joita hyödyntämällä pärjää yhteiskunnassa, työllistymismahdollisuuksia, sekä uskoa omiin kykyihin. Tämän osa-alueen toteutuminen vaatii myös kannustusta ja tukea opintoihin, mahdollisuuksia kehittää omia taitojaan, sekä kannustusta ja mahdollisuuksia kehittää itsetuntemustaan.

Toimijuus ja sinnikkyys: Itsetunto ja toimijuus ja valtaistuminen tehdä itselleen merkityksellisiä valintoja sekä vaikuttaa ympäristöönsä. Kyky itseohjautuvuuteen ja itseilmaisuun. Nuori tuntee olonsa hyväksi omassa identiteetissään sisältäen sekä fyysisen, kulttuurisen, sosiaalisen, sekä seksuaali- ja sukupuoli-identiteetin. Nuorella on turvallinen tila tutkia omaa identiteettiään. Nuori tuntee elämän tarkoitukselliseksi, haluaa menestyä sekä näkee tulevaisuuden positiivisena. Nuorella on kykyjä kohdata vastoinkäymisiä nyt ja tulevaisuudessa, ja hän kokee täyttävänsä koko potentiaalinsa ja pystyvät tekemään niin myös tulevaisuudessa.

Kaikkien näiden osa-alueiden kohdalla nostetaan esiin myös, että nuorella on oltava olemassa mahdollisuuksia osa-alueiden taitojen oppimiseen, ja lisäksi ympäristön on kannustettava ja tuettava nuorta. (Anyona ym. 2020, 475.)

4.2 Osallisuus

Osallisuus ilmenee seuraavasti:

1. Mahdollisuutena tehdä omaan elämäänsä liittyviä päätöksiä, sekä mahdollisuutena vaikuttaa omaan toimintaansa. Se näkyy myös toimintaympäristön ennakoitavuutena, ymmärrettävyytenä, sekä hallittavuutena.
2. Mahdollisuutena vaikuttaa omaan ympäristöönsä, kuten esimerkiksi erilaisiin ryhmiin, palveluihin, asuinympäristöön tai yhteiskuntaan.
3. Mahdollisuutena liittyä vastavuoroisiin ihmissuhteisiin, mahdollisuutena osallistua merkityksen luomiseen ja kokemiseen sekä mahdollisuutena osallistua yhteisen hyvän luomiseen. (Isola, Kaartinen, Leemann, Lääperi, Schneider, Valtari & Keto-Tokoi 2017, 23.)

Osallisuutta voi myös hahmottaa sen kautta mitä se ei ole. Osallisuus voidaan siis nähdä passiivisuuden vastakohtana osallistumisena ja aktiivisuutena, välinpitämättömyyden vastakohtana kiinnostuksena ympäristöä kohtaan ja haluna vaikuttaa ympäristöönsä osattomuuden vastakohtana eli osallisuutena yhteiskunnan resursseista ja mahdollisuuksista, sekä syrjäytymisen vastakohtana oman paikan löytämisenä ja vieraantumisen vastakohtana merkityksen löytämisenä. Osallisuutta yhteisöön voidaan hahmottaa myös kolmen osa-alueen

kautta: yhteisöön kuulumisen, osallistumisen, ja kuulumisen tunteen kautta. Tällöin osallisuuden toteutuminen vaatii sen, että ihminen on osa yhteisöä, pystyy toimimaan siinä ja kokee myös kuuluvansa yhteisöön. Tämä vaatii paljon sekä yksilöltä että yhteisöltä. Yhteisön on hyväksyttävä yksilö jäsenekseen ja tarjottava yksilölle mahdollisuuksia toimia yhteisössä sekä luotava edellytyksiä yhteenkuuluvuuden luomiselle. Yksilön on haluttava kuulua ryhmään, osallistuttava ryhmään ja ymmärrettävä kuulumisensa yhteisöön sekä oma merkityksensä yhteisölle. Osallisuuden toteutuminen vaatii siis yhteisöjä, joissa ihmisillä on mahdollisuuksia toimia sekä tulla arvostetuksi ja nähdyksi omana itsenään. Yhteisöissä jokaisella on myös oltava mahdollisuus vaikuttaa yhteisöön ja sen toimintaan. (Nivala & Ryyänen 2013, 25-28.)

Kiilakoski, Gretchell ja Nivala (2015, 15-16) määrittelevät osallisuuden vastuun kantamisena omasta, sekä toisten ja koko ympäristön toimintakyvystä. Heidän mukaansa osallisuus edellyttää sekä toimimista yhteisössä, että mahdollisuutta vaikuttaa omaan yhteisöönsä omalla toiminnallaan. Lisäksi Kiilakoski ym. (2015) määrittelevät osallisuuteen mahdollisuutena tulla kohdatuksi ja arvostetuksi itsenään ryhmässä, yhteiskunnassa ja perheyhteisössä.

4.3 Nuorten hyvinvointi Suomessa

Hakanen, Salasuo ja Myllyniemi (2019) tutkivat lasten ja nuorten vapaa-aikatutkimuksessa 2018 lasten ja nuorten tyytyväisyyttä omaan elämään kaiken kaikkiaan sekä tyytyväisyyttä fyysiseen kuntoon, taloudelliseen tilanteeseen, terveydentilan, ulkonäköön ja vapaa-aikaan. Yli puolet vastaajista antoivat Ihmissuhteille, terveydentilalle ja elämälle kokonaisuutena kiitettävän arvosanan. Sen sijaan vapaa-ajalle, taloudelliselle tilanteelle, ulkonäölle ja vapaa-ajalle kiitettävän arvosanan antoi 30–40 prosenttia vastaajista. Lisäksi ohjattua harrastusta harrastavat antoivat hieman paremman keskiarvon tyytyväisyydelleen vapaa-aikaan kuin ne, jotka eivät harrastaneet ohjattua harrastusta. Samoin säännöllisesti liikkuvat antoivat parempia arvosanoja kysymyksessä tyytyväisyydestä omaan vapaa-aikaan. (Hakanen ym. 2019, 69–71.)

Kouluterveyskyselyn 2021 mukaan suurin osa lapsista ja nuorista on tyytyväisiä elämäänsä, mutta tyytyväisyys on hieman laskenut vuodesta 2019. Kohtalaisesta tai vaikeasta ahdistuksesta kertoi kärsivänsä 30 % tytöistä ja 8 % pojista, kun vastaavat prosentit 2019

vuoden kyselyssä olivat 20 % ja 5 %. Tutkimuksessa mukana olleiden yläkoulun, lukion, ja ammatillisten koulujen oppilaista kaikissa ryhmissä yksinäisyyden tunne oli lisääntynyt vuodesta 2019. Vuoden 2021 tutkimuksessa yksinäiseksi itsensä tunsivat peruskoulun 8-9-luokkalaisista tytöistä 22 % lukion 8-9-luokan tytöistä 23 % ja ammatillisten oppilaitosten tytöistä 26 %. Pojista itsensä yksinäiseksi tunsivat 9–11 %. (Helakorpi & Kivimäki 2021.)

Korona-aika on jonkin verran vaikuttanut nuorten kokemuksiin tyytyväisyydestä omaan elämään. Nuorten tyytyväisyys omaan elämään kouluarvosanana mitattuna oli nuorisotutkimusverkoston tekemän kyselyn mukaan ennen koronarajoitusten alkamista 8,5, kun koronarajoitusten alkamisen jälkeen keskiarvo oli 8. Tyytyväisyyden lasku oli siis kokonaisuudessaan puoli kouluarvosanaa, mikä on suurin nuorisobarometrin mittaushistoriassa havaittu muutos. (Lahtinen & Myllyniemi 2021.) Eniten vaikutuksia nuoret kokivat korona-ajalla olleeseen sosiaalisiin suhteisiin, koulunkäyntiin ja harrastamiseen. Korona aiheutti myös joissain nuorissa stressiä ja pelkoa sekä huolta läheisistä. Toisaalta korona-aika on myös tuonut nuorten elämään rauhoittumista ja keskittymistä oman perheen kanssa olemiseen. (Aapola-Kari, Haikkola & Lahtinen 2021.)

5 NUORTEN HARRASTAMINEN JA VAPAA-AIKA SUOMESSA

Tässä luvussa esittelen nuorten vapaa-ajanviettotapoja ja tyytyväisyyttä omaan vapaa-aikaansa sekä tutkimustietoa nuorten harrastuneisuudesta Suomessa.

5.1 Nuorten vapaa- aika

Nuorten vapaa-aikatutkimuksen 2020 mukaan suurin osa (78 %) nuorista pitää vapaa-aikansa määrää sopivana. Sopivimpana vapaa-ajan määrää pitävät alle 15- vuotiaat. Siitä ylöspäin vapaa-ajan määrä aletaan kokea liian vähäisenä. Tyytyväisimpiä vapaa-aikaansa olivat ne, joilla oli 2–5 harrastusta. Tutkimuksessa kävi ilmi myös, että 83 % nuorista käy vapaa-aikanaan ulkona kuten kahviloissa, baareissa tai ravintoloissa 74 % pelaa jotain kännykkä- tai konsolipelejä ja 73 % lukee vapaa-aikanaan. Yleistä oli myös valokuvaaminen, käsitöiden tekeminen sekä piirtäminen ja maalaaminen. Noin puolet tutkimukseen vastaajista piti sopivan ruutuajan määränä vuorokaudessa 2–3 tuntia. Loput näkemykset jakautuivat melko tasan sen suhteen, onko sopiva ruutu-aika alle 2 tuntia tai yli 3 tuntia. Hieman yli 40 % vastaajista kertoi katsovansa päivittäin tai lähes päivittäin maksullisia videopalveluita ja yli 60 % kertoi katsovansa päivittäin tai lähes päivittäin maksuttomia videopalveluita. Sen sijaan televisiota päivittäin katsoi vain noin 20 %. (Salasuo 2021. 40–50, 91.)

Helsingissä tehdyssä hankkeessa tutkittiin harrastustoiminnan vaikutuksia nuoren koulutyölle. Hankkeessa selvitettiin peruskoulun seitsemättä luokkaa käyvien nuorten vapaa-ajanviettotapoja sekä mieluisimpia tapoja viettää aikaa. Internetin käyttö nousi tutkimuksessa suosituksi osaksi nuoren vapaa aikaa: joka neljäs vastaaja kertoi mieluisimmaksi vapaa-ajanviettovaksi netissä olemisen joko kavereiden kanssa keskustellen internetin välityksellä tai yksin netissä olemalla. Joka neljäs myös vietti useimmiten koulun jälkeen aikaa netissä. Helsingiläisten seitsemäsluokkalaisten suosituimpia vapaa-ajan tekemisiä hankkeen alussa oli elokuvien katselu, kavereiden kanssa hengailu ja musiikin kuuntelu. Hankkeen lopussa suosituimpia tekemisiä olivat jalkapallo, kavereiden kanssa hengailu ulkona, sekä elokuvien katseleminen. Lisäksi älypuhelimien käyttö sai paljon mainintoja. (Anttila 2017, 53–54.)

5.2 Harrastukset

Vuoden 2020 nuorten vapaa-aikatutkimuksen mukaan 39 % 10–29- vuotiaista vastaajista ilmoitti olevansa mukana jossakin seurassa tai yhdistyksessä sekä jäsenenä että toiminnassa. Lisäksi 10 % ilmoitti olevansa jäsenenä, mutta ei mukana toiminnassa ja 4 % ilmoitti olevansa toiminnassa mukana olematta jäsen. Näistä ylivoimaisesti suurin osa (29 %) kertoi kuuluvansa johonkin urheilujärjestöön tai seuraan. (Salasuo 2021, 118–119.)

Kouluterveyskyselyn 2019 mukaan 8–9 luokkalaisista 95 % harrastaa jotakin kerran viikossa. Yhdistyksen tai järjestön toimintaan viikoittain osallistui 9,8 %, ja kuukausittain 5,2 % 9–8-luokkalaista. Liikuntaa ohjatusti vapaa-ajallaan harrasti 29,5 %. Taidetta tai kulttuuria ohjatusti vapaa-ajallaan viikoittain harrasti 18,2 %. Lukion 1–2 luokkalaisista 97,8 % harrastaa jotain vähintään kerran viikossa. Järjestö- ja yhdistystoiminnassa oli mukana viikoittain 10,8 % ja kuukausittain 6,3 %. Ohjatusti liikuntaa viikoittain harrasti 42,7 % lukiolaisista ja kulttuuria 14,7 %. Ammatillisen oppilaitoksen opiskelijoista viikoittain jotain harrasti 91,1 %. Järjestötoiminnassa mukana viikoittain oli 5,9 % ja kuukausittain 3,9 %. Liikuntaa ohjatusti viikoittain harrasti 25 % ja kulttuuria 7,2 %. (Kouluterveyskysely 2017 ja 2019) Kaiken kaikkiaan siis ohjattuihin harrastuksiin osallistuttiin eniten liikunnan muodossa. Lisäksi lukiolaiset olivat keskimäärin harrastuneempia kuin peruskoululaiset ja ammattikoululaiset.

6 VALMENTAMINEN JA KASVATUS PARTIOSSA, LIIKUNTAHARRATUKSISSA, JA MUSIIKISSA

Tässä luvussa esittelen kolmea tutkimukseen valikoitunutta harrastusta, jonka ohjaajia ja valmentajia haastattelen, eli partiota, musiikkiharrastusta ja urheilua. Esittelen jokaisesta harrastuksesta yleistä tietoa harrastuksesta ja harrastamisen paikoista, harrastuksen kasvatuksellisista, opetuksellisista tai valmennuksellisista tavoitteista sekä tutkimustietoa harrastuksen vaikutuksista nuoren hyvinvointiin ja elämäntaitoihin.

6.1 Partio

6.1.1 Partioliike

Partio on maailmanlaajuinen nuorisoliike, jossa on jäseniä yli 200 maasta. Suomessa partiolaisia on yhteensä noin 65000. Partio toimintaa järjestää paikalliset partiolippukunnat, joissa on yleensä noin 20–300 jäsentä. Partiolippukuntia tukevat partiopiirit, Finlands Svenska Scouter r.f, sekä keskusjärjestö Suomen Partiolaiset- Finlands Scouter ry. Partio toimintaa tapahtuu viikoittain pienryhmissä ikäryhmittäin. Partion ikäryhmiä ovat sudenpennut, seikkailijat, tarpojat, samoajat, ja vaeltajat. Partiossa opetellaan monipuolisesti erilaisia taitoja, kuten retkeilyä, ryhmässä toimimista, vastuun ottamista, luovuutta, kädentaitoja, jne. Partiossa vastuuta ja taitoja kasvatetaan iän myötä, ja toiminnassa pyritään elämyksellisyyteen. Partiossa liikutaan paljon luonnossa eri tavoilla. (Suomen partiolaiset- Finlands Scouter oy 2019.)

6.1.2 Partion kasvatustavoitteet ja partiomenetelmä

Partion kasvatustavoitteena on kasvattaa jäseniään toimimaan aktiivisesti ja vastuuntuntoisesti, sekä opettaa jäsenilleen taitoja, jotka auttavat heitä elämään tasapainoista ja hyvää elämää. Partiossa kasvatustavoitteita tarkastellaan suhteessa itseen, suhteessa toisiin ihmisiin, ja suhteessa yhteiskuntaan. (Gren 2020, 24.)

Partiomenetelmä, on tapa, jolla partiokasvatusta toteutetaan Suomen Partiolaisissa. Partiomenetelmä koostuu kahdeksasta osa-alueesta, joiden avulla partiota toteutetaan. Partiomenetelmän osa-alueita ovat sitoutuminen partion arvoihin, nousujohteisuus, symboliikka, vartiojärjestelmä, aikuinen tuki, luonnossa toimiminen, tekemällä oppiminen, sekä päivän hyvä työ. Näitä elementtejä käytetään partiotoiminnassa kaiken toiminnan pohjana. Lisäksi kaikkea partiotoimintaa sitoo partion arvopohja eli partion ihanteet. (Gren 2020, 24–42.)

Partiossa lapset ja nuoret on jaettu viiteen ikäkauteen, joiden pohjalta Suomen Partiolaiset ovat laatineet partio-ohjelman. Partio on eri ikäkausille suunnatuista aktiviteeteista koostettu kokonaisuus, joka noudattaa partiomenetelmää, ja vastaa partion kasvatustavoitteita. Partio-ohjelman pohjalta partionjohtajan on helppo suunnitella oman ryhmänsä partiotoimintaa. Partiotoiminnan ei kuitenkaan välttämättä tarvitse olla suoraan partio-ohjelman mukaista, vaan partionjohtaja voi myös itse suunnitella partiotoimintaa, kun muistaa ottaa toiminnassa huomioon partion kasvatustavoitteet, sekä partiomenetelmän. (Gren 2020, 43–46.)

6.1.3 Tutkimusta partioharrastuksen vaikutuksesta nuoriin

Pajunen ja Schadewitz (2007, 67-94) ovat tutkineet nuorten näkemyksiä siitä, mitä he ovat oppineet partiossa ja 4H:ssa. Tutkimuksessa nuoret toivat esiin oppineensa partiossa vastuunottoa ja sosiaalisia taitoja. Nuoret mainitsivat oppineensa partiossa taitoja esimerkiksi ruuanlaitossa ja luonnossa liikkumisessa. Myös esimerkiksi kasvu rohkeammaksi ja uskalluksen lisääntyminen partioharrastuksen myötä tuli esiin tutkimuksessa.

Partion vaikuttavuustutkimuksessa tutkittiin kyselytutkimuksella 15–17-vuotiaiden partiolaisten erilaisia taitoja ja verrattiin niitä ei partiota harrastavien saman ikäisten vastaajien vastauksiin. Tutkimuksessa tuli ilmi, että partiolaisten omat arviot omista kyvyistä olivat lähes kauttaaltaan parempia, kuin verrokkiryhmän. Partiolaiset olivat keskimäärin sitoutuvampia, kansainvälisempiä, ulospäinsuuntautuneempia ja tukivat toisia herkemmin. Sen sijaan partiolaisten tunnevakautteen ja vastuullisuuteen liittyvät vastaukset olivat verrokkeja heikompia. Partiolaiset osasivat myös ensiaputaitoja ja johtamistaitoja keskimäärin paremmin kuin verrokkiryhmänsä. (Peltola 2020.)

6.2 Urheilu

6.2.1 Urheiluseurat

Suomessa ohjattu liikunta tapahtuu suurelta osin urheiluseurojen järjestämänä toimintana. Suomessa on yhdistysrekisterin mukaan noin 14000 urheiluseuraa ja yhdistystä, joissa on keskimäärin noin 359 jäsentä. (Urheiluseurojen tunnuslukuja 2018.) Vuonna 2016 urheiluseuroista 30,7 % ilmoitti olevansa kilpailuseuroja, 37,6 % ilmoitti olevansa ensisijaisesti kuntoseuroja, joilla ei ollut tavoitteita suuresta kilpailumenestyksestä. 29,2% seuroista järjestävänsä sekä kilpailuun että kuntoliikuntaan tähtäävää toimintaa. 2,5 % seuroista ilmoitti tavoitteekseen pääasiassa nuorisokasvatuksen. Vuonna 2016 urheiluseurojen suurimpia toimintaa ohjaavia aatteita olivat sääntöjen ja reilun pelin kunnioitus, suvaitsevaisuus sekä yrittäminen ja eteenpäin pyrkiminen. (Mäenpää & Koski 2018.) Liitu- tutkimukseen osallistuneista 9–12- vuotiaista lapsista ja nuorista 62 % osallistui säännöllisesti urheiluseurojen toimintaan. 13-vuotiaista osuus oli 58 % ja 15-vuotiailla 44 % (Blomkvist, Mononen, Koski & Kokko 2019.)

6.2.2 Urheiluvalmennus

Kirsi Hämäläisen (2015) mukaan urheiluvalmentaja vaikuttaa urheilijassa neljään eri osa-alueeseen. Näitä osa-alueita ovat ihmisenä kasvu, urheilijana kehittyminen ja lajiosaaminen, kuulumisen tunne ja itsensä kehittämisen taidot. Ihmisenä kasvua on muun muassa arvojen ja asenteiden luominen, oman itsensä tuntemusta ja itseluottamuksen kasvua sekä kykyä toimia vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Urheilijana kehittyminen taas pitää sisällään esimerkiksi fyysisen kunnan, levosta, palautumisesta ja oikeanlaisesta ravinnosta huolehtimisen, urheilullisen elämäntavan ja sellaisia ominaisuuksia, kuin motivaatio, itseluottamus ja innostus. Kuulumisen tunne urheilussa muodostuu yhteisöllisyydestä, sitoutumisesta ja lajirakkaudesta. Itsensä kehittämisen taitoja puolestaan on kyvyt asettaa tavoitteita ja arvioida itseään, verkostoitua ja etsiä tietoa, arvioida löytämänsä tietoa sekä ajatella ja ratkoa ongelmia. (Suomen valmentajat ry 2015, 23–24.)

Vasarainen & Hara (2005, 58–84) Kirjoittavat kasvatuksen tärkeydestä nuorten valmennuksessa ja ajattelevat, että lapsen kasvatuksen tasapainoiseksi persoonallisuudeksi tulisi olla tärkein tehtävä urheiluvallennuksessa. He puhuvat teoksessaan nuoren luovuuden, itseluottamuksen, vastuunoton, asenteen, käyttäytymisen, keskittymisen ja motivaation kehittämisestä osana valmennusta.

6.2.3 Urheilun vaikutuksia elämäntaitoihin ja hyvinvointiin

Joukkueurheiluharrastamisen vaikutusta nuorten elämäntaitojen kehittymiseen on tutkittu jonkin verran. Esimerkiksi Melbournessa on tutkittu pesäpalloa pelaavia opiskelijoita. Pelaajat oppivat monia taitoja pesäpallon pelaamisen myötä. He oppivat asettamaan itselleen tavoitteita ja saavuttamaan niitä erityisesti pesäpallossa, mutta myös muualla elämässä. Pelaamisen myötä he saivat itseluottamusta sosiaalisissa suhteissa ja oppivat kommunikaatiotaitoja. Sovittaessaan harjoituksia ja koulunkäyntiä yhteen he oppivat myös neuvottelemaan sekä oppivat ajanhallintaa, organisointikykyä ja itseuria. (Light 2016, 145–150.)

Nuorilla, jotka olivat lapsuudessa harrastaneet urheiluharrastusta ohjatusti, oli aikuisena parempi mielenterveys kuin verrokkiryhmillä. He myös oireilivat vähemmän psyykkisesti muihin aikuisiin verrattuna. Lapsena kilpaurheilua harrastaneilla oli myös parempi mielenterveys ja vähemmän psyykkistä oireilua aikuisena. Tämän arvellaan johtuvan siitä, että urheilu opettaa nuorille erilaisia taitoja, joista on hyötyä mielenterveydelle myöhemmässä elämässä. Tällaisia taitoja on esimerkiksi tavoitteen asettaminen, sitoutuminen, taidot selvitä kilpailutilanteiden aiheuttamasta jännityksestä ja ahdistuksesta sekä itsetunnon rakentuminen. Tutkimuksessa selvisi kuitenkin myös, että nuorena kilpaurheilua harrastaneet käyttivät aikuisena enemmän päihteitä, kuten alkoholia ja nuuskaa, kuin ne, jotka eivät olleet harrastaneet kilpaurheilua. (Appelqvist-Schmidlechner ym. 2018.)

Paakkari ym. 2019 mukaan liikuntaa paljon ja aktiivisesti harrastavilla oli parempi terveydenlukutaito, kuin niillä, jotka eivät harrastaneet liikuntaa aktiivisesti. Terveydenlukutaidolla tarkoitetaan henkilön valmiuksia ylläpitää ja edistää omaa terveyttään. Lisäksi urheiluseuroissa harrastavilla terveydenlukutaito oli parempi, kun niillä, jotka eivät harrastaneet urheiluseuroissa. Urheiluseuroilla on siis hyvät mahdollisuudet edistää jäsentensä terveyttä sekä terveydenlukutaitoa. (Paakkari ym. 2019.) Samassa Liitu-

tutkimuksessa tutkittiin myös urheiluseuroissa harrastavien kokemusta omasta terveydestä, yksinäisyyden tunteen kokemista, erilaisia oireita, kuten kipuoireita ja psyykkisiä oireita, unen määrää ja riittävyttä sekä aamiaisen syömistä. Säännöllisesti liikkuvat kokivat keskimäärin terveytensä paremmaksi ja kokivat vähemmän yksinäisyyttä. Heillä oli myös vähemmän kipuoireita kuten päänsärkyä. Paljon liikkuvilla oli myös vähemmän masennusta. Lisäksi paljon liikkuvat myös nukkuivat keskimäärin enemmän ja omasta mielestään riittävästi ja söivät useammin aamupalaa. (Lyyra ym. 2019.)

6.3 Musiikki

6.3.1 Musiikin harrastaminen Suomessa

Musiikin opetusta suomessa järjestää peruskoulujen, ammatillisten oppilaitosten ja korkeakoulujen lisäksi muun muassa musiikkiopistot, konservatoriot vapaa sivistystoimi kuten kansalaisopistot ja työväenopistot sekä yksityiset musiikin opettajat, yksityiset musiikkikoulut ja kuorot sekä musiikkiin liittyvät kurssit. Musiikin taiteen perusopetusta tarjoaa 160 oppilaitosta ja musiikin perusopetuksen piirissä on 66000 oppilasta. Erilaisia musiikkialan yhdistyksiä Suomessa on noin 1140 ja kuoroja yli 10000. (suomalaisen musiikkikoulutuksen visio 2030, 36-37.)

6.3.2 Taiteen perusopetuksen yleinen oppimäärä musiikissa

Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelmassa musiikinopetuksen tavoitteeksi on asetettu edellytyksien luominen musiikin elämänmittaiselle harrastamiselle sekä musiikkisuhteen syntyemiselle. Opinnoissa keskeistä on myös yhteismusisoinnin ilo ja itsensä toteuttaminen musiikin kautta. Opinnoissa oppilaita kannustetaan sosiaalisten taitojen sekä esteettisen ja luovan ajattelun oppimiseen. Musiikin yleisten opintojen tavoitteena on oppia perustaitoja yhteismusisoinnista sekä opeteltavasta taiteenalasta. Erilaisia tavoitealueita, joita musiikinopetuksessa opetellaan, ovat soittaminen ja laulaminen, esittäminen ja ilmaiseminen,

kuunteleminen ja musiikin hahmottaminen sekä taiteidenvälinen osaaminen. Musiikin teemaopinnoissa tavoitteena on oppilaan musiikillisen itseilmaisun löytäminen. (Opetushallitus 2017. 41–43.)

6.3.3 Musiikin merkityksiä nuoren psykososiaaliselle kehitykselle

Saarikallio (2007) jakaa musiikin vaikutukset nuorten psykososiaaliseen kehitykseen neljään eri osa-alueisiin, jotka ovat identiteetti, toimijuus, ihmissuhteet ja tunteet. Musiikki auttaa rakentamaan käsitystä omasta itsestään, edistää itsetutkiskelua ja itsetuntemusta sekä vahvistaa jo olemassa olevaa käsitystä itsestään. Toimijuudella taas kuvataan pystyvyyden, itseluottamuksen ja hallinnan käsitteitä. Musiikki toimii keinona hallita ympäristöä. Monesti nuoret olivat itse vastuussa musiikin harrastamisesta. Musiikki auttoi myös tunteiden hallinnassa ja toi nuorille kykenevyyden, hallinnan, oppimisen, onnistumisen ja menestymisen kokemuksia. Nämä puolestaan auttoivat rakentamaan hyvää itsetuntoa. Ihmissuhteissa musiikki symboloi sekä ihmisten välistä yhteyttä että rajoja ihmissuhteissa. Toisaalta musiikki auttoi yhdistämään ihmisiä luomalla yhteisiä tunnekokemuksia ihmisten välille. Toisaalta omat henkilökohtaiset musiikkimieltymykset auttoivat myös nuorta itsenäistymään luomalla eroa vanhempiin ja auttamalla luomaan suhdetta vanhempiin uudelleen eri tavalla. Musiikilla oli suuri merkitys myös tunteiden säätelyssä. Musiikki auttoi säätelemään tunnetiloja ja toisaalta mahdollisti myös negatiivisten tunteiden tuomista esille turvallisella tavalla. Musiikkia käytettiin myös siirtämään huomiota pois senhetkisestä tilanteesta, murheista ja koulutyöstä. Musiikkiin liittyvää toimintaa harrastettiin kuitenkin myös pelkästään hyvän mielen ja uusien kokemusten vuoksi. (Saarikallio 2007, 21-22.)

7 EMPIIRISET AINEISTOT JA NIIDEN ANALYSOINTI

7.1 Tutkimusaineisto

Tutkimuskysymyksiä olivat:

-Millaisia taitoja ja elämäntaitoja harrastusryhmien vetäjät ovat huomanneet nuorten oppivan harrastuksissa

-Miten harrastuksissa opitaan ja opetetaan näitä taitoja?

-Miten harrastaminen edistää nuorten hyvinvointia ja osallisuutta?

Koska halusin selvittää nimenomaan harrastusryhmien ohjaajien ja valmentajien näkemystä asiaan, valitsin tutkimusmenetelmäksi teemahaastattelun. Teemahaastattelussa on valittuna etukäteen teemoja, joita haastattelussa käydään läpi, mutta haastateltavilta ei kysytä tiettyjä tarkkoja kysymyksiä, vaan haastattelu käydään läpi enemmän keskustelun omaisesti. Haastattelun pohjana on kuitenkin valittuna teemoja, joita haastattelussa käydään läpi. (Saaranen & Kauppinen 2016.) Teemahaastattelun runko on liitteenä, liite 1.

Koska halusin saada mahdollisimman laajaa näkemystä harrastustoiminnan vaikutuksista ja niistä tavoista, joilla harrastaminen ja harrastusryhmien ohjaajat vaikuttavat nuoriin, valitsin haastateltavat niin, että he ovat toimineet harrastuksen ohjaajina pitkään. Lähestyin haastateltavia henkilökohtaisesti sähköpostilla, puhelimitse tai sosiaalisen median kanavien kautta. Osan haastateltavista tunsin etukäteen, mutta suurin osa oli itselleni ennestään tuntemattomia. Haastateltavaksi on valikoitunut yhteensä viisi eri nuorten harrastusryhmien ohjaajaa ja valmentajaa: nuorten ampumavalmentaja, bändi- ja soitonopettaja, nuorisokuoron johtaja ja kaksi partionjohtajaa. Kaikki haastateltavat ovat ohjanneet harrastusta vähintään kymmenen vuotta ja toimivat tällä hetkellä pääasiassa nuorten tai nuorten aikuisten yli 12-vuotiaiden harrastustoiminnan ohjaajana, valmentajana tai soitonopettajana. Kaikki haastateltavat olivat myös käyneet kursseja harrastuksen ohjaamisen tueksi, tai heillä oli koulutus siihen.

Haastattelut toteutin kesän ja syksyn 2021 aikana puhelimitse, sekä teams- sovelluksen välityksellä. Yksi haastateltavista laittoi vielä jälkikäteen viestillä omia haastattelusta nousseita

ajatuksiaan. Myös viestillä tulleet ajatukset ovat mukana tutkimuksen aineistossa. Toteutin haastattelun teemahaastatteluna. ks. liite 1.

Haastattelussa aineistonkeruutapana on sekä etuja, että haittoja. Haastattelun etuna on, että haastattelu on joustava tutkimusaineiston keräystapa. Haastattelussa on mahdollista mukailla haastateltavaa, ja vaikkapa vaihtaa haastattelukysymysten järjestystä tarpeen mukaan. Haastattelu voidaan valita tutkimustavaksi esimerkiksi silloin, jos vastausten suuntia ei tiedetä etukäteen tai tiedetään että vastauksia on tulossa monitahoisesti ja moniin suuntiin, halutaan pystyä selventämään syventämään saatuja vastauksia tai tutkia arkoja tai vaikeita aiheita. Haastattelun heikkous taas on, että se vie aikaa verrattuna kyselytutkimukseen sekä siihen sisältyy sekä haastattelijasta että haastateltavasta johtuvia virhelähteitä. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2016, 206.)

7.2 Laadullinen tutkimus

Koska haluan selvittää yksittäisten harrastusryhmien vetäjien ajatuksia ryhmien vetämisestä mahdollisimman kokonaisvaltaisesti kuvaten heidän oman näkemyksensä, on tutkimukseni laadullinen tutkimus. Laadullinen eli kvalitatiivinen tutkimus on tutkimusta, jossa keskitytään kuvaamaan asioita kokonaisvaltaisesti, siinä kuvataan todellista elämää. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2016, 161). Laadullinen tutkimus tutkii merkityksiä ja siinä luodaan ymmärrystä ilmiön luonteesta. Laadullinen tutkimus on usein myös aineistolähtöistä, mutta tutkimustapoja ei voi jaotella mustavalkoisesti laadulliseen ja määrälliseen tutkimukseen tai tiettyihin tutkimustapoihin, vaan molemmista tutkimustavoista löytyy toistensa piirteitä. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006. luku 1.2.)

7.3 Aineistoanalyysi

Laadullisessa sisältöanalyysissä aineistosta valitaan ensin asiat, joita halutaan tietää. Sen jälkeen etsitään ne asiat, jotka aineistossa kiinnostaa, eli koodataan aineisto. kaikki muut jätetään pois. Kun etsityt asiat on löydetty, ne esimerkiksi luokitellaan, tyypitellään tai

teemoitellaan. (Tuomi & Sarajärvi 2015, 92-93.) Laadullinen analyysi voi olla aineistolähtöistä, teoriaohjaavaa, tai teorialähtöistä. Aineistolähtöisessä analyysissä analyysi lähtee aineistosta, eikä sen toteuttamiseen vaikuta jo olemassa oleva teoria. Myös teoriaohjaavassa tutkimuksessa analyysi lähtee aineistosta, mutta lopputuloksia esitetään ja jaotellaan olemassa olevan teorian avulla. Teorialähtöisessä analyysissä taas tutkimuskysymykset asetellaan valmiin teorian avulla, ja aineistoa tarkastellaan olemassa olevan teorian valossa. (Tuomi & Sarajärvi 2015, 95-97.) Analysoin aineistoa teemoittelemalla. Teemoittelussa aineistosta etsitään teemoja, jotka vastauksissa esiintyvät ja järjestellään vastaukset näiden teemojen alle. Näin syntyneiden teemojen alle teemoiteltuja vastauksia voidaan teemoitella tai tyypitellä edelleen alateemoihin. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006.)

Lähdin analysoimaan aineistoa litteroimalla ensin kaikki haastattelut. Haastatteluista kertyi yhteensä kolmisenkymmentä sivua haastattelua aineistoa. Litteroinnin jälkeen kopion aineistosta erillisiksi ilmaisuiksi kaikki ne kohdat, joissa vastattiin johonkin tutkimuskysymyksistä. Kun olin kopioinut aineistosta kaikki tutkimuskysymyksiin vastaavat asiat, aloin luokittelemaan aineistoa tutkimuskysymyksistä ja teoriasta nousseiden teemojen alle. Syntyneet teemat olivat: Harrastuksissa opitut taidot, Miten taitoja harrastuksissa opitaan, sekä hyvinvointi, ja osallisuus. Koska jo aineistoa kerätessä ja lukiessa huomasin osallisuuden teemojen nousevan aineistosta vahvasti esille, päätin

lisätä osallisuuden tutkimuskysymykseksi, vaikka se ei ollutkaan alkuperäinen tutkimuskysymys. Kun olin ryhmitellyt vastaukset tutkimuskysymysten alle, etsin aineistosta samantapaisia vastauksia ryhmitellen ne yhteen ja keksimällä näille vastauksille näitä asioita yhdessä kuvaavan ilmaisun. Osa vastauksista oli sellaisia, jotka vastasivat useampaan tutkimuskysymykseen, joten valitsin vastaukset kuuluvaksi johonkin tutkimuskysymyksen alle sen jälkeen, kun olin ensin ryhmitellyt samantapaiset vastaukset yhteen. Kun kaikki vastaukset oli ryhmitelty, kävin aineiston vielä uudelleen läpi etsien lisää samantapaisia vastauksia jo löytämäni asiaa vastaavia ilmaisuja, tai samantapaisia ilmaisua, kuin mitä yksittäisiä ilmaisuja aineistosta olin aiemmin löytänyt. Esittelen alla olevassa taulukossa esimerkkiä siitä, miten ryhmittelin aineistosta löytyneet ilmaisut alateemojen alle.

Taulukko 1. Esimerkki teemoittelusta: harrastuksissa opitut taidot

Alateema	Tiivistettyjä vastauksia
Sosiaaliset taidot	ryhmässä toimiminen, kannustaminen, toisten hyväksyminen, empatia
Kokonaisvaltaisuus	Nuorten kokonaisvaltainen kasvaminen, ihmisenä kasvamista,
Kansainvälisyys	Ulkomaanmatkat, matkoilla paikallisiin tutustuminen, paikalliseen kulttuuriin tutustuminen
Oppimaan oppiminen	Ongelmanratkaisu, virheistä oppiminen, keskittyminen, opettajilta saatu palaute
Konkreettiset taidot	Ruuanlaitto, erätaidot, kielitaito, äänenkäyttö
Vastuun ottaminen	Vastuu itsestä ja muista, vastuu omasta rastista.

7.4 Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus.

Erityisesti ihmistutkimuksen eettisiin periaatteisiin kuuluu, että tutkija kunnioittaa tutkittavien ihmisarvoa, aineellista ja aineetonta kulttuuriperintöä ja luonnon monimuotoisuutta, sekä toteuttaa tutkimuksensa niin, ettei sitä koidu tutkittaville merkittävää haittaa tai vaaraa. Lisäksi ihmistieteissä tutkittavan on saatava kieltäytyä osallistumasta tutkimukseen tai keskeyttää tutkimus milloin tahansa. Lisäksi hänellä on oikeus tietää tutkimuksen sisällöstä ja siitä, miten tutkimusaineistoa käytetään ja säilytetään. Lisäksi henkilötietoja tutkimuksessa saa käyttää vain, jos se on tutkimuksen kannalta oleellista, ja henkilötiedot tulee poistaa heti, kun ne ovat tarpeettomia. Tutkittavien yksityisyyttä on myös suojeltava. (tutkimuseettinen neuvottelukunta, 2019, 7–13.) Tutkimukseeni osallistuvat haastateltavat ovat osallistuneet tutkimukseen vapaaehtoisesti, ja heille on haastattelupyynnössä esitettäessä ja haastattelun alussa kerrottu, mikä tutkimuksen tavoite on. Tätä tutkimusta varten en ole tarvinnut tutkittavien henkilötietoja, vaan olen tallentanut tutkimusaineistot ilman nimiä. Raportti on kirjoitettu niin, että tutkittavien henkilöllisyys ei suoraan näy tutkimuksessa, eikä haastateltavia henkilöitä kovin helposti pysty tunnistamaan lopullisesta tutkimuksesta. Osa haastateltavista saattaa kuitenkin olla mahdollista

tunnistaa aineistosta, jos tuntee hyvin hänen harrastusryhmänsä parissa tekemänsä työn. Aihe ei kuitenkaan ole niin arkaluontoinen, joten tämä ei liene suureksi haitaksi.

Tutkimuksen eettisyyteen kuuluu myös hyvän tieteellisen käytännön noudattaminen. Hyvä tieteellinen käytäntö tarkoittaa, että tutkimuksen jokaisessa vaiheessa noudatetaan huolellisuutta ja tarkkuutta, sekä tutkimusta tehdään eettisesti ja sen teossa noudatetaan avoimuutta. Hyvään tieteelliseen käytäntöön kuuluu myös, että muiden tutkijoiden tutkimuksiin viitataan asianmukaisesti ja heidän tekemälleen työlle annetaan asiaan kuuluva arvostus omassa työssä. Lisäksi tutkimuksen teossa toimitaan tieteellisen tiedon tuottamiselle ja säilyttämiselle annettujen vaatimusten mukaan, tutkimukselle on hankittu tarvittavat luvat, ja tutkimuksen eettinen ennakoarviointi on tehty tietyillä aloilla. Lisäksi tutkijaryhmä tekee ennen tutkimuksen aloittamista sopimuksen tietojen säilyttämisestä ja käyttöoikeuksista, tutkimuksen rahoituksesta ja muista taustoista viestittää avoimesti, ja tietosuojaa on otettu tutkimuksessa huomioon. Lisäksi tutkija pidättäytyy esimerkiksi tutkimuksen rahoitukseen liittyvään päätöksentekoon osallistumisesta ollessaan esteellinen, ja tutkimusorganisaatiossa noudatetaan hyvä henkilöstö- ja taloushallintoa. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012.) Opinnäytetyössäni olen viitannut asianmukaisesti niiden tutkijoiden teoksiin, joita olen opinnäytetyötä tehdessäni lainannut. Olen pyrkinyt tulkitsemaan tutkimusaineistoa mahdollisimman tarkasti, ja kertomaan avoimesti tutkimukseen vaikuttavia seikkoja. Haastatteluaineistoa olen säilyttänyt niin, ettei se pääse vahingossa asiaan kuulumattomien käsiin. Lisäksi poistan haastatteluaineiston pysyvästi heti, kun opinnäytetyöni on hyväksytty.

Tutkimuksen Reliabiliteetti, eli luotettavuus tarkoittaa tutkimustuloksen toistettavuutta, eli sitä, että samaa henkilöä tutkittaessa useamman kerran päästäisiin samanlaisiin tuloksiin, tai, että eri tutkijoiden tehdessä samanlaisen tutkimuksen päädyttäisiin samanlaiseen tulokseen. Validius eli tutkimuksen pätevyys puolestaan tarkoittaa tutkimuksen kykyä mitata juuri sitä, mitä tutkimuksessa oli tarkoituskin mitata. Tutkimuksen reliaabeliutta ja validiutta ei kuitenkaan välttämättä ole mielekästä mitata laadullisessa tutkimuksessa, sillä jokainen tutkittava ihminen on erilainen. Tutkimuksen luotettavuutta voi kuitenkin lisätä kertomalla tutkimukseen vaikuttavat olosuhteet kuten aika, mahdolliset häiriötekijät, tulkintavirheet, sekä analyysivaiheessa tehty luokittelun perusta. Luotettavuutta voidaan lisätä myös keräämällä aineistoa useammalla tavalla tai sillä että aineiston keräämiseen ja erityisesti tulkitsemiseen osallistuu useampia henkilöitä. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 231–233.) Tuomen ja Sarajärven (2002) mukaan laadullisen tutkimuksen luotettavuutta

arvioitaessa on otettava huomioon tutkimuksen kohde ja tarkoitus, oma sitoutuminen ja ennakko-oletukset tutkimusaiheeseen liittyen, aineiston keruun tavat, se miten tutkittavat ovat valikoituneet, miten tutkittavien ja tutkija suhde toimi, millä aikataululla tutkimus tehtiin, miten aineistoa on analysoitu, miten tutkimus esitellään sekä miten tutkimuksen eettisyyttä ja luotettavuutta on arvoitu. (Tuomi & Sarajärvi 2002.) Olen pyrkinyt muotoilemaan tutkimuskysymyksiäni niin, että niihin voidaan vastata harrastusryhmien ohjaajilta saadulla aineistolla sekä rakentanut teemahaastattelurungon vastaamaan tutkimuskysymyksiä. Aiemmin tässä työssä olen kuvannut haastateltavien valintaa sekä haastatteluaineiston käsittelyä ja analysointia.

Oma harrastustaustani on varmasti vaikuttanut siihen, millaisia teemahaastatteluista muodostuu. Itselläni on pitkä partiotausta sekä taustaa kuorossa laulamisesta ja tiettyjä ennakko-oletuksia siitä, miten näissä harrastuksissa nuoret oppivat erilaisia elämäntaitoja. Tämä on saattanut vaikuttaa siihen, että partionjohtajien ja kuoronjohtajan haastattelussa olen pyrkinyt saamaan vastauksia tätä taustaa vastaan. Olen kuitenkin haastattellessa yrittänyt pitää tämän taustan mielessä ja pysymään neutraalina. Taustani on kuitenkin saattanut vaikuttaa niin, että osalta haastateltavista olen saanut pidemmän aineiston verrattuna muihin haastateltaviin, koska taustaani vastaan olen uskaltanut kysyä enemmän ajattellessani, että haastateltava todennäköisesti on havainnut vielä muitakin aiheeseen liittyviä asioita.

8 Tulokset

8.1 Harrastuksissa opitut taidot

Haastateltavat kertoivat hyvin laajalla skaalalla erilaisia taitoja, joita he olivat huomanneet harrastuksen opettavan harrastusta harrastaville nuorille. Moni oli sitä mieltä, että harrastus kasvattaa nuoria kokonaisvaltaisesti.

Et just se semmonen nuorten kokonaisvaltanen kasvaminen ja se sellanen sosiaalisuus, että mä voin kuvitella että tässä on paljon partiohenkeä. (H3.)

No siis partiohan on siitä hyvä et se on niin valtavan monipuolinen et siellähän oppii tavallaan kaikkee. (H2.)

Kaikki haastateltavat mainitsivat jollain tavalla ryhmässä toimimisen ja sosiaaliset taidot haastattelussa. Haastatteluissa nousi esiin esimerkiksi ryhmässä toimiminen, toisten huomioon ottaminen ja kannustaminen, empatia sekä vuorovaikutustaidot.

No ainakin vuorovaikutustaitoja, jos, varsinkin jos soitetaan bändin kanssa. Et se vuorovaikutus siinä, että sä et oo yksin enää sen soittimes kanssa vaan sun pitää ottaa muut huomioon, niin se on niinku tosi iso. (H1.)

Nii joo kyllä se on et kyllä me niinku opetellaan ja käsitellään niinku sellasiaki asioita ku ryhmäytyminen ja porukassa oleminen. (H4.)

Kansainvälisyys tuli myös ilmi useammassa vastauksessa. Kansainvälisyyttä tuotiin harrastuksiin pääasiassa erilaisten ulkomaanmatkojen avulla ja pyrkimällä tutustumaan paikalliseen kulttuuriin matkojen aikana.

Meillä on ollu paljo kansainvälisiä juttuja, että on yheksän ulkomaanmatkaa mun mielestä kaks kertaa Kiinassa ollu et tämmösiä isoja, isoja reissujaki siinä taustalla et siinon niinku yritetty myöski saada semmosia niinku muiden maiden musiikkivaikutteita, ettei se oo pelkkää suomitouhua. (H3.)

Sit rakentaa ystävyyttä yli rajojen nii jos on ollut tällästä kansainvälisempää niin yleensä ainaki yritetty olla paikallisiin partiolaisiin yhteydessä. (H2.)

Kisareissutki justinsa että jos vaan niinku on mahdollista niiin öö siellä sitte joko niinku elettäis sitä ns normaalielämää et jos pystyy opiskeleen siellä nii ja vaikka

opiskelis samalla tai sitte että voisko sinne ottaa jonku lomapäivän välillä ja käyä kattoo jotain nähtävyyksii et niinku tavallaan niinku laajentaa sitä sitä tajuntaa tai elämänpiirii ja elämäkokemusta ja maailmankatsomusta ja että vähän niinku miettii muutaki. (H4.)

Haastateltavat luettelivat myös erilaisia oppimaan oppimisen taitoja, joita harrastaminen kehittää. Tällaisia oli muun muassa ongelmanratkaisutaidot, keskittyminen, oma-aloitteisuus ja kyky oppia omista virheistä. Osa haastateltavista kertoi opettajilta tulleesta palautteesta, jonka mukaan harrastaminen on vaikuttanut positiivisesti nuorten koulutyöhön.

Mut sit siel oppii myös mun mielest tärkeätä on sellanen ongelmanratkasu mitä siellä oppii esim se yhdessä toimiminen. (H2.)

Se mitä aina kuulee toltä taas niiltä opettajilta koulussa niinku kuulee sitä, että partiolaiset erottuu porukassa niinku edukseen. Ja että jotenki semmonen niinku oma-aloitteisuus ja sit se toimeen tarttumien. (H5.)

Henkisiä sitä mentaali puolta niin se että opitaan virheistä. Se on ehkä se kaikista tärkein et virheitä on hyvä tehdä että pääsee eteenpäin ja opitaan. (H4.)

Se keskittyminen et ainaki meillä on tullu lapsista palautetta just ampumakoulusta tullu niinku opettajilta palautetta että on muutama vilkas lapsi pystyny niinkun keskittymään paremmin. (H4.)

Itsetunnon ja itseluottamuksen kasvaminen harrastamisen myötä näkyi myös haastateltavien vastauksissa.

Ehkä se semmonen mää niinku aattelen mulla niinku ihan päällimmäisenä ensimmäisenä on se että se olis se terve itsetunto. (H5.)

Kyl se on ihan oikeesti itsetuntoo nostanu varmaan aika paljo. (H3.)

Partionjohtajien haastatteluissa myös vastuun kantaminen ja vastuunottaminen nousivat esiin.

No se opettaa semmosii nimenomaan näitä että on vastuussa jostain niin vaik omasta rastistaan. (H2)

Mää luulen, että se liittyy just siihen mitä äsken kerroin että se ku on se vapaus tehdä ja ottaa vastuuta ja annetaan tilaa, annetaan tilaa oppia ja annetaan tilaa ottaa vastuuta. Ja harjotella myös sitä vastuuta. Sit sitä niinku tavallaan sitä

kautta tulee se rohkeus että uskaltaa tarttua toimeen ja uskaltaa ottaa vastuuta että se lähtee semmosista hyvin pienistä asioista. (H5)

Haastateltavat luettelivat myös joukon erillisiä käytännön taitoja, joita harrastuksessa opetetellaan harrastamisen vuoksi, mutta jotka voivat olla käytännöllisiä myös muussa elämässä. Partiossa opittuja tällaisia taitoja oi esimerkiksi erätaidot ja ruuan laittaminen. Kuoroharrastus puolestaan opetti äänenkäyttöä ja kielitaitoa.

Vois olla vaikka kirveen tai puiden hakkaaminen ja se niinku se leiri-elämän pyörittäminen. (H5.)

Ne itte on sanonu että ne on oppinu ruuanlaitosta enemmän kun kotitaloustunnilla. (H2.)

Ja sitte tietenki kielitaito, meillä on aika paljon ollu englanninkielisiä lauluja. (H3.)

Äänenkäyttötaito mä luulen että (kuorolaiset) kun ne menee koulussa luokkansa eteen ja pitää esitelmän niin ne tekee sen vähän erilailla kun ihminen joka ei oo koskaan opetellu äänenkäyttöä ylipäätään. (H3.)

8.2 Miten taitoja opitaan harrastuksissa

Monen haastateltavan kohdalla tuli ilmi, että usein taitoja opittiin harrastuksissa ikään kuin sitä kautta, että harrastuksessa päätyy sellaisiin tilanteisiin, mihin arkielämässä tavallisesti ei päädy. Tilanteet saattoivat olla hyvin eri tapaisia leirielämän elämisestä esiintymisrohkeuden kasvattamiseen tai vaikkapa kylmän joen ylitykseen ryhmässä. Joutuessaan opettelemaan toimimista erilaisissa harrastuksessa esiin tulevissa tilanteissa kehittyi nuorelle myös taitoja, joilla näistä tilanteista selviää. Monet tilanteissa opitut taidot olivat myös sellaisia, jotka voi yleistä käytettäväksi myös muihin elämässä vastaan tuleviin tilanteisiin.

Siperia opettaa, kun se oikeesti opettaa. Ja että ja tota kun mennään vaikka maasto-olosuhteisiin leirillä, niin ihan jo pelkästään siihen pärjäämiseen siellä liittyy todella paljon erilaisia taitoja niinku just taitoja huolehtia itsestä ja erilaisessa säässä huolehtia omista varusteista. Se että sää pystyt olemaan siellä osana sitä ryhmää ja toimimaan. (H5.)

Mut sitte kun se joutu sellasiin tilanteisiin että oli se esiinty. Yhtäkkiä se oli musiikaalin yhdessä pääroolissa ym. niin se ku sen äiti on kiittäny mua jälkeinpäin että se ei ois ikinä se tyttö niitä harppauksia se ei olisi ottanu, ellei se olis pikkuhiljaa joutunu niinku vaativampiin juttuihin. (H3.)

Kun ne pääsee kämpälle niin ne totee, et kellään ei oo tulitikkui mukana ja sähkötön kämpä et siel oli kyllä todellaki todella kylmä ja sit ne totes että on siellä kumminki tulukset ja sit ku mä olin opettanu ne käyttää tuluksia ja näin ollen joka ikinen tuli minkä ne sytytti niin ne sytytti tuluksilla tai siirsi paikast toiseen et siin sekä tarvi tämmöstä ongelmaratkasukykyä että niinku no ehkä tämmöstä epävarmojen tilanteiden kestämistä ja toisaalta niitä ihan konkreettisia taitoja mitä oltiin opittu. (H2.)

Ohjaajat näkivät ryhmässä toimimisen ja yhteistyön tekemisen erityisesti sellaisena taitona, jota opittiin nimenomaan harrastukseen kuuluvissa tilanteissa jossa yhteistyön tekeminen on välttämätöntä. Tällaisia tilanteita saattoi olla vaikkapa bändisoitto tai tapahtuman järjestäminen, jossa jokaisen panosta tarvitaan, että päästään yhteiseen päämäärään.

Meillä on sepeli lippukunta järjestää niin voi olla että samoajien kans suunnittelen sen. Ja sit annan niille niinku osa-alueita et suunnittelee... Koska siinon sekä vastuus omasta tekemisestään et toisten jutusta ja sit se on osa isompaa kokonaisuutta, että jos laiminlyö oman juttunsa niin se sotkee isoo hommaa. Et kyllähän siin on siinä mielessä. Siihen pitää niinku sitoutuu ja se pitää hoitaa hyvin. (H2.)

Vuorovaikutustaitoja. Varsinki jos soitetaan bändin kanssa. Et se vuorovaikutus siinä että sä et oo yksin enää sen soittimes kanssa, vaan sun pitää ottaa muut huomioon, niin se on niinku tosi iso. Ja muitten kuunteleminen sä et voi soittaa bändissä itsekseksi itsellesi. Sun pitää olla siinä läsnä ja olla niinku tiiminä, ja ottaa tosiaan se, kuunnella muita ja seurata muita ja ottaa niinku sitä itsekkyyttä pois ja olla siinä ryhmässä mukana. (H1.)

Ensin sää otat vastuuta itestäs ja siitä että oot pelikunnossa sillä leirillä ja pikkuhiljaa sää kasvat siihen että otat vastuuta myös muista yhä enenevässä määrin ja paitsi että muista partiokavereista niin siitä yhdessä olemisesta ja sitte siitä olemisen järjestelyistä niin sitä kautta siihen kasvaa. (H5.)

Ohjaajat myös tekivät aktiivisesti valintoja luodakseen sellaisia tilanteita, joissa oppiminen tai hyvinvoinnin lisääntyminen mahdollistuu. Tilanteita saatettiin luoda toimintaa suunnittelemalla tai mukauttamalla käynnissä olevaa tilannetta niin että päästään päämäärään.

Tai sitte helpotetaan sitä sillai että se selviää siitä jollain tavalla että ei yritetä tehdä niinku levyllä, vaan tehään niinkun sellanen kompromissi. Kitarallakin pitäis ottaa sellanen sointu että siihen kuuluu kuus eri ääntä, tai kuus eri kieltä soi, niin jos se tuntuu haasteelliselta niin sitte soitetaan sitä niinku yhdellä kielellä että kun vaan päästään soittamaan. (H1.)

Et sit siinon sitte myös taas niinku nuorten johtajien ja aikuisten johtajien myös sitä mielikuvitusta että osaa järjestää just noita tollasia pieniä kasvun hetkiä. (H5.)

Mitä mie nyt yritän edesauttaa niin sitä et öö kun se on yksilölaji et välillä treenataan yhdessä et sit sitä semmosta sosiaalista kanssakäymistä että ei tunnu niin yksinäiseltä ja sitte se että et se olis monipuolista. Et meillä on esimerkiksi meiän omissa treeneissä niin meillon semmonen jumppatuokio ja juttelutuokio et et totaniin useesti että et se ei oo sitä pelkkää niinku ampumista että mennään vaan ja käyään niinku ampumaan. (H4.)

Haastateltavat kertoivat myös harrastuksen tuovan onnistumisen kokemuksia. Nämä kokemukset nähtiin tärkeiksi asioiksi nuorten itsetunnon ja itseluottamuksen kasvulle sekä harrastuksen tuottamalle hyvinvoinnille. Yksi haastateltavista painotti, että vapaus tehdä asioita on tärkeää onnistumisen kokemusten ja itseluottamuksen syntymiselle.

No parhaimmillaanki se on tuo onnistumista ja iloa ja sit sitä sitä kautta tietysti sitte tuos sitä hyvinvointia. (H4.)

Tietenki se semmonen itsetunnon nostaminen just siinä että esiintymisissä onnistuu ja ja saa semmosta niinku positiivista huomiota että se tää kuoro niin se sai jo kolmantena toimintavuonnaan niinku euroopan suurimmasta nuorisokuorofestivaalista ykköspalkinnon eli sä voit kuvitella miten paljo se teki niille sillon sillon itsetunnolle. (H3.)

Ja jotenkin siitä vapaudesta tehdä niitä käytännön asioita, niin tulee sitte se kokemus siitä onnistumisesta ja siinä sitte samalla vahvistuu sit se niinku tavallaan oppii luottamaan itteensä että minä pärjään tässä maailmassa. (H5.)

Lähes kaikki harrastusten ohjaajat halusivat jollain tavalla välittää nuorille jonkinlaisia arvoja tai yleistä asennetta elämää kohtaan esimerkiksi puhumalla tai tuomalla arvoja jollain muulla tavalla konkretian kautta esille. Harrastuksissa opittiin siis arvoja ohjaajan oman tai harrastuksen yhteisen arvomaailman kautta. Esimerkiksi partioharrastuksessa on olemassa partion yhteinen arvopohja, partioihanteet, joita toiminnassa pyritään tuomaan esille

Ja sit mä pyrin et siellä ois sillai monipuolisesti et siellä tulisi kaikki ihanteet ois jossain määrin löydettävissä jos ei puolenvuoden niin ainaki vuoden aikana. Et siel joku etsiä elämän totuutta et siellä on sitä pohdiskelevaa, rakastaa ja suojella luontoa niin kuljetaan luonnossa ja keskustellaan ehkä sit asioista tai tehään jotain konkreettista kerätään roskii tai muuta. (H2.)

No joo kyllä mää tosi paljo puhun (arvoista ja asenteista). Ei mulla mitään sellasta tiettyä juttua se vaihtelee aina sen mukaan millasia keskusteluita me saadaan aikaseksi (H1.)

Yksi haastatteluissa esiin tullut tapa välittää arvoja oli pyrkiä herättämään ajatuksia ohjaajan valitsemien ajattelua tukevien tekstien kautta. Tällaisia tekstejä oli esimerkiksi laulujen sanat ja partion perustajien viimeiset kirjeet.

Et se johtuu siitä millaselle musiikille ne on altistunu (kuorossa) että mä toivon että niiden siementen kautta sitte sit jotenki niinku saadaan ihmisiä muutettua empaattisemmaksi. (H3.)

Niin mää aina pyrin sitä välillä tuomaan esimerkis Baden Bowelin viimesen puheen, tai Lady Olaven ne on niitä partioliikkeen perustajia niin niitten niitä viimesiä viestejä luen, koska niihinki aika hyvin kiteytyy että mitä se partio vois sitte olla parhaimmillaan kun, kun siitä tulee sitte elämänpitunen matka. (H5.)

8.3 Hyvinvointi

Jonkin verran vastauksia tuli myös harrastusten tuottamaan fyysiseen hyvinvointiin liittyen. Kaksi haastateltavaa mainitsi kehonhuollon harrastuksen yhteydessä.

Et jos esim aattelee mitä me harkois tehään niin kyllähän me alkuun avataan ääntä ja tehään jotaki kropan rentoutusta ja semmosta plus että itsessään jo laulaminen on, on siis vaikkei tekisi mitään erikoisia ääniharjotuksia niin se se on lihastyötä. (H3.)

Sitte on tota fyysinen valmennus mikä mä en oo mikää jumppamaikka nii se on sellast huolehtimista lähinnä että heillä niinku se fysiikkatreeni myöski pelittää ja toki jumpataankin ihan yhdessä nyt kyllä sitäki tehään.(H4.)

Toisaalta osa haastateltavista uskoi myös harrastamisen edistävän itsestä huolehtimista ylipäätään.

Tavallaan se itten ja toisten aistiminen, et paleleeko vai ei ja se havainnoiminen ja sitte se että... että myös toimii sen mukaan. et et sitä asiaa ei enää jätä niinku huomiotta sehän se kans terveydessä on terveyden ja hyvinvoinnin tai sekä niinku fyysisen hyvinvoinnin että henkisen hyvinvoinnin puolella se avain että havaitset ja sitte mietit että mikäs tää juttu on ja sitte teet sille asialle jotain. (H5.)

Niinku ehkä terveelliset elämäntavat ja uusia ystäviä ja reissaaminen ja kaikki tällaset. (H4.)

Osassa harrastuksissa luonto tai musiikki on vahvana osana harrastusta. Haastateltavat toivatkin haastattelussa esiin omaa näkemystään siitä, miten harrastukseen tiiviisti liittyvä luonto- tai musiikkielementti tukee hyvinvointia, ja toisaalta sitä, että harrastaminen opettaa tätä elementtiä hyödyntämään ja siihen kannustetaan.

Se on tietysti sit no ehkä sillä ni siis luonnos liikkuminenhan lisää hyvinvointii ihan todettu. Se et niinku menee niiden kans luontoon. Nehä on niin isoi et nehän voi mennä keskenäänki. Et myös se että kannustaa ja musta on aina ihanaa kun ne on keskenään sillai et "no nyt viikonloppuna mennään". (H2.)

Se on ihan sama tuleeko niistä ammattimuusikkoja tai harrastajia vai lopettaaks ne kokonaan kunhan ne tukee kulttuuria läpi elämänsä sen soittoharrastuksen jälkeen että ne ymmärtää sen voimavaran. (H1.)

Luontosuhde ja niitten käytännön taitojen vaaliminen. Se on semmonen että se ei oo itsestään selvää enään nykyajan nykypäivän kaupunkiympäristössä asuville lapsille. Ja sen takia se on niinku entistä tärkeämpää ne erätaidot ja leiritaidot mitä partiosta saa. Ja ja se on semmosta niinkun se on vaihtelua siihen normaaliympäristöön se on vaihtelua siihen tietokoneella olemiseen sosiaaliseen mediaan puhelimella roikkumiseen ihan jo pelkästään semmosessa niinku arvokas. (H5.)

Yksi tärkeä osallisuuteen liittyvä asia, jota harrastusryhmien ohjaajat mainitsivat, oli se että harrastaminen tarjoaa nuorille sisältöä elämään ja jonkin "oman jutun".

Kyllä ja sitte kyllä mulla on tässä elämäni historian aikana ollu sellasia oppilaita, kenelle on saatunu joku vakava onnettomuus vaikka, että on joutunu jättään sen rakkaan harrastuksen vaikka jalkapallon et niinku hyvä ettei masentunu sen takia ja sitte siitä musiikista on tullu niinku korvaava tekijä. (H1.)

mitä he on niinku siitä saanu sitte ja elämän sisältöä ja kyllä sitähuonomminki voi aikansa viettää ku tommosen hyvän lajin parissa. (H4.)

Ohjaajat nostivat esille myös sitä, että harrastuksessa jokaisella oli mahdollista löytää oma juttunsa omien kykyjensä ja kiinnostustensa mukaan. Usein harrastusryhmien ohjaajat pyrkivät myös ottamaan toiminnassa huomioon ryhmäläisten taitoja ja kiinnostuksenkohteita.

Tarkotus on ollu hyödyntää kaikkien kuorolaisten kaikki taidot aina että toki se ei oo aina onnistunu mutta siihen on niinku pyritty. (H3.)

Mää yritän löytää jokaiselle sen oman, oman tavan niinku toteuttaa sitä omaa visiotaan siinä. (H1.)

Sit ku on vähä isompi niin siinähan voi vähän niinku omien taitojen mukaan löytää sen oman partiopolkunsa. Et ne jotka on ryhmänvetäjiä voi vetää sitä ryhmää mut eihän kaikkien oo pakko. Et jos sattuu olemaan vaik kirjallisesti taidokas niin siinähan voi hakeutua vaik piirin lehteen. (H2.)

Haastateltavat kokivat tärkeänä myös sen, että harrastaminen olisi mukavaa ja tuottaisi iloa ja pyrkivät suunnittelemaan toimintaa sen mukaan, vaikka tavoitteena saattoi lisäksi olla erilaisten taitojen oppiminen tai vaikkapa kilpailuissa menestyminen.

Touhuttas sillä tavalla että se tuottas iloa ja oltas ilosia toisten puolesta ja ei pelkästään tuijoteta niitä tuloksia. (H4.)

Mä jotenkin haluan mennä sillalailla et se on niinku kivaa eikä... eikä se tunnu oppilaasta niinku väkinäiseltä. (H1.)

Sitte mitä oikeesti partiossa tehdään niin myös aikapaljon se niinku tavallaan melkeimpä niinku mitä tahansa mikä sitä ryhmää kiinnostaa ja niinku tavallaan se että ois niinku mukavaa yhdessä mutta että niinku myös opittais jotain. (H5.)

8.4 Osallisuus

Osallisuus näkyi haastateltavien vastauksissa vahvasti erityisesti hyvinvointiin liittyvissä kysymyksissä. Kaikki haastateltavat mainitsivat harrastuksessa yhdessä olemisen ja yhdessä tekemisen jollain tasolla.

Mutta et et saadaan se niinku bändisoiton fiilis siitä päälle että ollaan yhdessä tekemässä sitä asiaa et saasen vaan sen tuntuman että ollaan yhdessä. (H1.)

No sit mun mielest hyvinvointii lisää se tavallaan myös opettaa niille sitä olemista, et ku ollaan yhdessä et ei millään älylaitteilla tai muulla vaan nimenomaan se ku ollaan oikeesti yhdessä et aika harvoin siä kumminkaa räplätään kännyköitä pitkin koloiltaa vaik en mä oo ollu sen suhteen tiukka et "ei nyt mitään älylaitteita" niin aika harvoin kellekään tulee kiusaus hakea puhelintaan esille. (H2.)

Tulee niinku se, että tulee niitä aitoja tekemisiä ja kohtaamisia toisten samanikäisten sitte myös toisten eri ikästen lasten kanssa(H5.)

Monet painottivat keskustelun, kuuntelemisen ja kuulluksi tulemisen merkitystä harrastuksessa, sekä omaa rooliaan kuuntelijana ja keskustelijana. Kuuntelu nähtiin sekä merkityksellisenä harrastuksen tavoitteiden saavuttamisen kannalta että nuorten hyvinvoinnin kannalta.

Että mie annan sille urheilijalle niinku mahdollisuuden puhua että on korvat aiki ja mie keskityn häneen täysin ja suljen suun ja kuuntelen niin kyllä oon huomannu että et silloin se puhuu helpommin. (H4.)

Usein se kuuntelu ja kannustaminen kantaa aika pitkälle. Kaikki eivät saa kotoaan kannustusta vaikka yliopisto-opintoihin tms. vaikka sellaiset kiinnostaisivat. Välillä kyse on pienemmistä asioista. (H2.)

Myös ryhmän välinen keskustelu ja ajatusten vaihto nähtiin tärkeänä ja harrastusryhmien ohjaajat myös aktiivisesti loivat tilaisuuksia, joissa ryhmäläiset keskusteleivat myös keskenään. Keskustelun aiheet saattoivat toisinaan mennä syvällisiinkin aiheisiin.

Mut se mun mielest jotenki sen ain välillä noiden nuorten seuras olles et kuin tärkeet se on se et tavallaan niin yksinkertasen et ihan vaan kuuntelee. nimenomaan istuutaan nuotiolla ja kuunnellaan toisiamme on tää niinku tiivistettynä. (H2.)

Meillä (kuorossa) ne jotka halus, niin ne tuli mukaan käsikirjotusryhmään. ja siinä käsikirjotusryhmässä ekat puolvuotta niin me pelkästään keskusteltiin tai sanotaan neljä kuukautta... Keskusteltiin siitä että, miten itse kukin on kokenu kiusaamista tai nähny kiusaamista milt se tuntuu. (H3.)

Mut sitte välillä on... on niinku kilpailujännityksestä ollaan puhuttu että ollaan pidetty teamssia ja välillä ollaan oltu fyysisesti samassa tilassa ja sit jos on ollu vaikka joku kisa niinku oma kisa omallaradalla niin sit ollaan puhuttu sit sen

jälkeen että miten se meni ja toisethan innostuu sit kertomaan aika tarkkaanki et ihan jopa laukaus laukaukselta vähän niinku että mitä tapahtu ja miten meni ja miltä tuntu ja et tota nii tämmösiä tämmösii keskustellaan niinku porukalla. (H4.)

Harrastusporukka ja harrastusporukan yhteisöllisyys ja hetkessä yhteisön kanssa läsnä oleminen tuli esiin monissa haastatteluissa. Haastateltavat painottivat nimenomaan yhteisön tiiviyyttä, ja läsnäoloa.

Et ku ollaan yhdessä et ei millään älylaitteilla tai muulla vaan nimenomaan se ku ollaan oikeesti yhdessä(H2.)

Yhteisöllisyys periaattees näin on tarkoitus niis tunnekuohuissa elää nuo murkut ne on ollu keskimäärin kolmestatoista seitteemääntoista kaheksaantoistavuotiaaksi kuorossa niin se on sitä suurinta mielen sekamelskaa se, se aika. (H3.)

Mää jotenki sitä että ne ryhmät missä mää oon toiminu niin mää jotenkin toivon että sille porukalle tulis siitä semmonen että se olis se porukka semmonen vähän niinku perhe tai semmonen tosi tiivis kaveriporukka, ja vähän niinku koti. Ja että siinä tulis se semmonen että on muiden keskellä se matka. (H5.)

Ystävyys nousi lähes kaikissa haastatteluissa jollain tavalla esiin. Toisaalta nähtiin, että nuoret saavat harrastusporukoiden kautta ystäviä, toisaalta ystävät nähtiin myös yhtenä asiana joka tekee harrastamisesta mielekästä. Osa haastateltavista kertoi myös itse olevansa jollain tapaa aikuinen ystävä niille nuorille joiden harrastusta ohjaa.

Just se on se tärkein juttu et se on sun niinku tärkein ystäväporukka on se kuorokporukka niin kyllä se on ollu mun lapsilla sama. (H3.)

Sitten ne reissut mis (ystävä) on mukana niin nehä on. Nehä on niinku ihan eri asia et sillä on.. sit sillä on niinku sellanen iso niinku merkitys ja se lähteeki aina ihan eri mielellä sellaselle niinku reissulle et et et on se tuo sitä elämänlaattua nii ystävät nii kyllä. (haastateltava 4)

Siihen tietyllä tavalla liittyy aina myös vaikka ne kuinka on aikuinen ja nuori, niin siihen liittyy jollakin tavalla se toveruus ja kaveruus ja ystävyys että tota kyllä mä oon ainakin nuorille pyrin olemaan enemmän semmonen niinku tietyllä tavalla myös samalla tasolla heidän kanssaan että en ajattele että olisin yhtään sen korkeammalla kun he itekään.

Osa haastateltavista ajatteli myös, että harrastamisen ja harrastuksessa koettujen tunteiden myötä harrastuksen kautta saadut ystävyudet ovat erityisen syviä verrattuna esimerkiksi koulusta saatuihin ystäviin.

Mutta niinku partiokaverit siellä ku ollaan metässä vaikka viikko. Nii siinä ei kukaan pysty enään niinku esittämään toiselle mitään vaan partiokaverit tulee sillai eri tavalla iholle ku esimerkiksi koulukaverit et sitä ollaan jotenki tunnetaan vähä jotenki syvemmillä tasolla. (H5.)

Siihen liittyy niin paljo sitä kaikkee sitä oheisjuttua jännitetään yhes kun on keikka ja treenataan vaikeita biisejä ja se onnistumisen tunne kun sen oppii ja opetallaan vuorosanoja ja käydään keikoilla ja saadaan palautetta ne on niin vahvoja niinku tunne- tunteisiin liittyviä elementtejä mukana että se sitoo varmaan heitä yhteen loppuelämäks. Se on se kaikista tärkein. (H3.)

Yksi osallisuuden tärkeä osa-alue on mahdollisuus vaikuttaa. Useimmat harrastusryhmien ohjaajat pyrkivät siihen, että harrastustoiminta ja se, mitä harrastuksessa tehdään olisi enemmän tai vähemmän nuorista itsestään lähtöistä.

Siis täähän toimii sillai et mä kysyn niiltä mitä ne haluaa tehdä ja sit ne lätkitään sinne. (H2.)

Jokanen oppilas omana yksilönään ja yritän antaa niille sen mitä, mitä tarvitsevat. Jos ei ne itse pysty sanomaan sitä mitä ne tarvii niin sitte mä otan sen oman työkalupakkini. Mutta kumminkin lähtökohta on se että mä menen niin ku oppilas edellä että se oppilas sitte sanoo mikä sitä kiinnostaa ja jos ei löydy niin sitte mä mä sitte määrään mitä tehdään. (H1.)

Osa haastateltavista oli tarjonnut haastateltaville mahdollisuuksia ja tapoja vaikuttaa myös laajemmin, esimerkiksi harrastusyhdistyksen toimintaan, tai jopa kokonaisen ikäluokan ajatteluun.

Vaikuttamisesta en tullut kai juuri puhuneeksi, vaikka saatankin viedä nuoria piirin syys- ja kevätkokouksiin ja Loukken hallituksen kokoukset ovat avoimia ja niissäkin joskus nuoria käy, niitäkin, jotka eivät ole hallituksessa. (H2.)

Hyvä esimerkki on se meidän koulukiusaamisnäytelmä että me käytiin sitä tässä ympäri niinku seinäjoen ja lähikouluissa että jos sä oikeesti aattelet että 4000 lasta ja nuorta sen näki jokasen kohalla nää nuoret itse nää nuoret ikään kun puhu omin sanoin siitä että mitä kiusaaminen on ja kohtaa ne kaikki yläasteikäiset ja puhuu suoraan heille siinä laulujen välissä, niin onhan se niinku sekä esittäjille että sille yleisölle semmonen että ajattelee asioita aika eri

kannalta, kun nuoret puhuu toisille nuorille, mitä kiusaaminen, mihin se vaikuttaa. (H3.)

Yksi tärkeä asia, mitä haastateltavat toivat esille ja pyrkivät omalla toiminnallaan edistämään, oli se, että jokainen nuori saa olla oma itsensä ja tulla kohdatuksi omana itsenään. Tämä näkyi sekä haastateltavien omana asennoitumisena että siinä, millaista asennetta he pyrkivät siirtämään harrastusryhmän nuorille. Yksi haastateltava kertoi myös nuorelta saamastaan palautteesta, missä tärkeää oli ollut saada tulla hyväksytyksi omana itsenään.

Siinä oppii sellasia pitämään itestään huolta hyväksymään toisia ja hyväksymään toisten myös pahoja oloja ja niitä toisen niinku niitä kipukohtia mitä ne olosuhteet saattaa herättää ja sitte siinä oppii kannustamaan ja tsemppaamaan kavereita (H5.)

Sellanen työrauha ja sellanen suvaitsevaisuus että jos jollakin ei onnistu niiin annetaan sille niinku armoa, että ei vaadita liikaa eikä ruveta niinku öö arvostelemaan kenenkää tekemistä(H1.)

Siellä sai kuulua joukkoon omana itsenä ja sai tuntea, että välitetään. (H2.)

9 Johtopäätökset ja pohdinta

Tutkimuksessa tuli ilmi, että ainakin harrastusryhmien ohjaajien havaintojen mukaan harrastaminen opettaa nuorille ennen kaikkea sosiaalisia taitoja, kuten vuorovaikutusta toisen kanssa, toisten huomioon ottamista ja kannustamista sekä toisten hyväksymistä. Monet haastateltavat olivat myös sitä mieltä, että harrastus tukee nuoren kasvua kokonaisvaltaisesti. Itsetunnon kasvaminen harrastuksessa nousi esiin myös useimmissa haastatteluissa. Harrastuksissa oppi myös monenlaisia oppimaanoppimisentaitoja, kuten ongelmanratkaisukykyä, oma-aloitteisuutta ja keskittymistä. Osa haastateltavista harrastusryhmien ohjaajista oli saanut palautetta opettajilta, että harrastusryhmissä opitut taidot näkyvät positiivisesti myös nuorten koulutyössä. Lisäksi partionjohtajat toivat esiin käytännön taitoja, kuten retkeilytaitoja ja ruuanlaittoa sekä vastuunottoa, kun taas kuorossa oppi äänenkäyttöä ja kielitaitoa. Muuten haastateltavien vastaukset olivat hyvin samankaltaisia riippumatta siitä, minkä harrastuksen ohjaajana he toimivat.

Aikaisemmassa tutkimuksessa on havaittu sekä partion, liikuntaharrastuksen että musiikin harrastamisen tukevan nuorten sosiaalista kehitystä ja itsetunnon kehittymistä. Partioharrastuksessa esiin tuli myös vastuunotto ja erilaiset erätaidot sekä johtamistaidot, vaikka toisaalta partion vaikuttavuustutkimuksen mukaan partiolaiset arvioivat itseään hieman vähemmän vastuulliseksi kuin verrokkinsa. Musiikkiharrastuksessa puolestaan näkyi musiikin merkitys nuoren tunnetaitojen kasvamiselle, sekä itsetuntemuksen kasvamiselle ja ihmisiin liittymiselle, mutta toisaalta vanhemmista irtautumiselle. Urheiluharrastuksen puolestaan on todettu tukevan tavoitteiden asettamista ja määrätietoisuutta sekä terveitä elämäntapoja. (Peltola 2020; Paakkari ym. 2019 ; Light 2016, 145-150; Pajunen & Schadewitz 2007; Saarikallio 2007.) Harrastusryhmien ohjaajat olivat siis havainneet hyvin samankaltaisia asioita, kuin mitä aikaisemmissa tutkimuksissa on havaittu.

Harrastuksissa taitoja opittiin erityisesti erilaisissa harrastuksessa eteen tulevilla tilanteilla, joissa taitoa oli käytettävää. Näitä tilanteita saattoi tulla eteen ikään kuin itsestään tai puolivahingossa harrastukseen kuuluvasti, mutta harrastusryhmien ohjaajat myös järjestivät tarkoituksella erilaisia oppimistilanteita tai muokkasivat olosuhteita tai vaatimuksia niin, että kussakin tilanteessa jonkin taidon tai ominaisuuden kehittäminen mahdollistuu. Useimmiten tällaisia tilanteita olivat nimenomaan yhteistyötaitoja vaativat tilanteet, mutta harrastuksissa

opittiin kantapään kautta myös monia muita taitoja. Monet ohjaajat kertoivat myös tuovansa myös arvojen opettamista mukaan harrastukseen arvoista käytävän keskustelun, erilaisten arvoihin liittyvien tekstien, kuten laulunsanojen, tai käytännön tekemisen kautta. Yhtenä tärkeänä elementtinä haastatteluissa tuli esiin harrastuksista saatavat onnistumisen kokemukset, joiden nähtiin kasvattavan nuorten itsetuntoa ja itseluottamusta. Martikainen (2009, 15–19) käyttää käsitettä kyvykkyyden tunne, jolla hän tarkoittaa ihmisen uskoa omiin kykyihinsä selviytyä elämästä. Kyvykkyyden tunteen hän kertoo muodostuvan nimenomaan onnistumisienkokemusten ja niistä saadun palautteen kautta. Harrastusten ohjaajat ovat siis samoilla linjoilla sen kanssa, mikä harrastamisessa tukee nuorten itsetuntoa ja uskoa itseensä.

Osallisuuteen liittyvät asiat nousivat haastateltavien ohjaajien ja valmentajien puheissa vahvimmin esille hyvinvoinnista keskustellessa. Kaikki näkivät sosiaalisuuden isona harrastuksen tuomana voimavarana sekä myös asiana, joka tuo harrastamiseen mielekkyyttä. Myös harrastamisen tuoma yhteisöllisyys ja ryhmä nähtiin suurena voimavarana. Haastateltavat kertoivat myös nuorten saavan ystäviä harrastuksen kautta. Ystävät nähtiin myös tärkeinä harrastuksen mielekkyyden lisääjinä. Harrastusten kautta saatujen ystävyksien uskottiin olevan myös syvempiä kuin vaikka koulusta saatujen ystävyssuhteiden. Ohjaajat kuvasivat myös omaa rooliaan nuorten kuuntelijana ja heidän keskustelijana. Ohjaajat myös edistivät eri tavoin sitä, että jokainen nuori saisi tulla harrastuksessa kohdatuksi omana itsenään. Harrastuksissa nuorilla oli myös itsellään vaikutusmahdollisuutta omaan harrastamiseensa sekä ryhmän toimintaan, ja osassa harrastuksissa nuoret pääsivät myös vaikuttamaan oman harrastusryhmän ulkopuolelle.

Osallisuus on mahdollisuutta vaikuttaa omaan elämäänsä, mahdollisuutta vaikuttaa ympäristöönsä ja kuulumista yhteisöihin. Osallisuus yhteisöön on sekä kuulumista yhteisöön, yhteisössä toimimista ja siihen vaikuttamista sekä osallisuuden tunnetta. Osallisuuteen kuuluu myös tuleminen nähdyksi omana itsenään. (Isola ym. 2017; Nivala & Ryyänen 2013.) Kaikki yllä mainitut asiat tulivat esiin harrastusten ohjaajien haastatteluissa, joten harrastustenojaajat ja harrastusyhteisöt tarjoavat nuorille osallisuutta monella osa-alueella. Ohjaajat myös pitivät näitä asioita tärkeänä.

Harrastusten tuomaan hyvinvointiin liittyen haastateltavat keskittyivät psyykkiseen ja sosiaaliseen hyvinvointiin. Osassa harrastuksissa kuitenkin otettiin huomioon myös esimerkiksi kehonhuolto, ja kaksi haastateltavista uskoi harrastamisen edistävän nuorten

kykyä huolehtia itsestään. Musiikkiharrastusten ohjaajat nostivat harrastuksessa esiin musiikin merkityksen hyvinvoinnille, samoin partio-ohjaajat nostivat esiin luonnon merkityksen hyvinvoinnille. Harrastusten ohjaajat näkivätkin, että nämä elementit jo itsessään tuovat hyvinvointia. Tärkeänä harrastusryhmien ohjaajat pitivät myös sitä, että harrastaminen itsessään olisi kivaa. Harrastaminen toi myös nuorille jonkun ”oman jutun” ja mahdollisuuden toteuttaa itseään. Moni haastateltavista kertoi myös, että harrastuksen sisällä oli mahdollista toteuttaa omaa itseään.

Allardtin jaottelun mukaan hyvinvointi jaetaan aineelliseen hyvinvointiin, sosiaaliseen hyvinvointiin, sekä itsensä toteuttamiseen (Allardt 1976). Ross ym. jakoivat nuorten hyvinvoinnin fyysisen ja psyykkisen hyvinvoinnin sekä ravitsemuksen, sosiaalisen osallisuuden ja arvojen, turvallisuuden ja kannustavan elinympäristön, koulutuksen ja oppimisen sekä työllistymismahdollisuuksien sekä toimijuuden ja sinnikkyuden osa-alueisiin. Näillä kaikilla osa-alueilla oli tärkeää nuoren saamat mahdollisuudet kehittää erilaisia taitoja ja omaa itsetuntemusta, sekä nuoren saama tuki ja kannustus. (Ross ym. 2020). Näiden hyvinvoinnin määritelmien mukaan tutkimuksessa esiin tulleet asiat sekä harrastuksissa opituista taidoista, harrastusten tuomasta hyvinvoinnista että osallisuuden edistämisestä voidaan kaikki ajatella nuorten hyvinvointia tukeviksi asioiksi.

Koronarajoitukset aiheuttivat nuorten harrastamiseen erilaisia taukoja ja rajoituksia vuoden 2020 ja 2021 aikana. Harrastustoiminta oli keskeytynyt jossain vaiheessa kolmella viidestä 15–20-vuotiaasta. Harrastustoiminnan keskeytyminen vaikutti nuorten vapaa-ajan tyytyväisyyteen heikentävästi noin neljänneskouluarvosanan verran. Enemmän nuorten vapaa-ajan tyytyväisyyteen vaikutti kuitenkin vapaa-ajan koettu liiallisuus tai liiallinen vähäisyys. Osa nuorista oli kuitenkin kokenut harrastustoiminnan loppumisen vaikuttavan omaan hyvinvointiin positiivisesti. (Salasuo & Lahtinen, 2021.) 39 % nuorista oli kokenut harrastamisen keskeytymisen vaikuttavan kielteisesti omaan hyvinvointiinsa. (Lahtinen & Salasuo 2020.) Harrastamisella on siis merkitystä nuorten koettuun hyvinvointiin ja elämään tyytyväisyyteen jonkin verran, ja senkin vuoksi nyt koronatilanteen helpotettua koen tärkeänä kannustaa nuoria harrastamaan taas korona-ajan päätyttyä. Tekemissäni haastatteluissa koronan vaikutukset harrastamiselle näkyivät melko vähän, vaikka teinkin haastattelut kesällä 2021, jolloin korona-arka oli eletty jo melko pitkään. Tähän syynä on varmastikin se, että koronaan liittyvät aiheet eivät kuuluneet omaan haastattelurunkoon. Yksi haastateltavista kertoi kuitenkin, että

harrastajien määrä oli huomattavasti vähentynyt koronarajoitusten myötä, eikä tilanne ollut palannut ennalleen rajoitusten purkamisen jälkeen.

Oma motivaationi opinnäytetyön aiheeseen oli tuoda näkyväksi niitä tapoja, joilla harrastusryhmien ohjaajat ja harrastaminen tukee nuorten elämäntaitoja ja hyvinvointia sekä osallisuutta. Ajatuksena oli myös, että näitä tapoja voitaisiin jollain tavalla hyödyntää myös muutoin nuorten kanssa tehtävässä työssä. Lähtökohtainen oletukseni oli, että harrastaminen tukisi sosiaalisten taitojen kehitystä, itsetuntoa ja itseluottamusta, laajentaisi maailmankuvaa, sekä opettaisi myös erilaisia itsestä huolehtimisen sekä omasta toiminnasta ja omista tavaroista huolehtimisen taitoja. Näiden vaikutusten syntyyn ajattelin pitkältä syntyvän harrastuksissa saatujen kokemusten ja harrastusarjen, kuten kilpailumatkojen ja leirien kautta. Näitä asioita tulikin jonkin verran esiin haastatteluaineistossa. Haastatteluissa tuli kuitenkin esille myös sellaisia ohjaajien näkemyksiä ja toimintatapoja, joita en ollut itse tullut aikaisemmin ajatelleeksi.

Haastattelujen tekeminen ja aineiston analyysi oli itselleni mielekästä työtä. Kaikki haastateltavat suhtautuivat sydämellä tekemäänsä työhön harrastusryhmien ohjaajana tai valmentajana. Kaikilla oli myös omanlainen lähestymiskulmansa siihen, mitä he pitivät tärkeänä harrastamisessa ja omassa roolissaan. Haastattelujen tekeminen ja haastatteluaineiston pyörittäminen jälkikäteen inspiroi myös itseäni harrastusryhmän ohjaamisessa ja sai myös miettimään uudestaan, miten harrastusten toimintatapoja saisi siirrettyä sosiaalialan asiakkaiden hyödyksi.

Haastatteluissa tuli esiin harrastusohjaajien näkemys harrastuksen vaikutuksista nuorten elämäntaitoihin. Erilainen haastatteluaineisto olisi saattanut tulla, jos aineistoa olisi kerätty esimerkiksi haastatteleamalla harrastusryhmien nuoria. Kaikki haastateltavat olivat kuitenkin harrastaneet itse nuorena samaa harrastusta, jonka parissa he nyt toimivat ohjaajana ja valmentajana, joten vastauksia peilattiin osittain myös heidän oman kokemuksensa kautta. Näin ollen voidaan pitää todennäköisenä, että samankaltaisia asioita olisi tullut esiin myös nuoria itseään haastatellessa. Haastatteluissa näkyi myös se, että osa haastateltavista oli pohtinut omaa ja harrastuksen roolia nuorten elämäntaitojen, hyvinvoinnin ja osallisuuden tukemisessa paljonkin ennen haastattelua, kun taas osa vaikutti pohtineen asiaa etukäteen vähemmän. Kaikki haastateltavat pohtivat asiaa jonkin verran myös haastattelutilanteen aikana, ja yksi otti yhteyttä vielä jälkikäteen haastattelusta mieleen tulleiden asioiden taholta.

Uskonkin, että olisin saanut haastateltavilta laajemman aineiston ja enemmän näkökulmia, jos haastateltavia olisi haastatellut vielä uudemman kerran, kun he olivat hetken saaneet pohtia omaa ja harrastuksen roolia ryhmänsä nuorten elämässä. Toivon myös, että ainakin osa haastateltavista ymmärsi oman merkityksensä nuorten elämässä hieman paremmin haastattelujen jälkeen.

Sosionomin kompetensseihin kuuluu tutkimus- ja kehittämisosaaminen, sekä asiakastyön osaaminen (Arene 2017). Opinnäytetyö prosessi opetti itselleni tutkimus- ja kehittämisosaamisen saralta tiedon hankintaa, sekä uuden tiedon keräämistä ja esittämistä. Opinnäytetyöprosessin aikana olen myös kerännyt paljon tietoa hyvinvointiin, osallisuuteen ja elämäntaitoihin liittyen. Työn tekeminen sai myös miettimään itseäni asiakastyön tekijänä sekä pohtimaan, miten saisin partiossa oppimani taidot paremmin käyttöön työelämässä asiakkaiden hyväksi. Opinnäytetyön tekeminen oli myös aikataulullisesti haastava, ja olenkin oppinut opinnäytetyöprosessin aikana omaa ajanhallintaani auttavia taitoja. Uskon, että näistä taidoista on hyötyä myös asiakastyössä.

Harrastamisessa nuorten elämäntaitoja tuettiin ja niitä opittiin pääasiassa siinä ympäristössä, jossa harrastaminen tapahtuu sekä niissä tilanteissa, joita harrastaminen tuo eteen, vaikkakin taitojen nähtiin olevan yleishyödyllisiä ja toimivia myös muussa elämässä. Haastateltavat kuvasivatkin paljon erilaisia tilanteita, joissa nuoret oppivat erilaisia taitoja sitä kautta, että harrastuksessa eteen tuleva tilanne vaatii näiden taitojen käyttöä. Sosiaalialan työn tavoitteena on asiakkaan oman toimintakyvyn ja osallisuuden vahvistaminen. Sosiaalialallakin voisi pyrkiä vahvistamaan nuoren taitoja täysin harrastusmaisen toiminnan kautta niin, että toiminnan tavoitteena olisi esimerkiksi yhteisten retkien järjestäminen tai jonkin taidon opetteleminen ja nuoren tarvitsemat taidot kasvaisivat ikään kuin siinä sivussa. Esimerkiksi nuorelle, jolle vaikkapa asiointi puhelimitse on haastavaa, saattaisi ollakin helpompaa harjoitella puheluiden soittamista vaikkapa varaamalla ryhmälle laavua puhelimitse, kuin aloittamalla hammaslääkäriaajan varaamisella.

Harrastuksissa tärkeä elementti on kuitenkin myös se, että harrastaminen on vapaaehtoista ja harrastuksen saa valita itse. Sosiaalialan työssä ei ehkä ole mahdollista päästä täysin saman tason vapaaehtoisuuteen kuin harrastuksissa, eikä sosiaalialan työn mielestäni ole tarkoitus korvata harrastustoimintaa. Lisäksi tutkimukseni osoitti, että ainakin nämä haastateltavat harrastusryhmien ohjaajat näkivät myös harrastusryhmän merkityksen nuoren hyvinvoinnissa

ja moni korosti myös omaa rooliaan nuorten kuuntelijana. Harrastaminen on siis aina lisä nuoren sosiaalisiin suhteisiin. Siksi harrastamista ei mielestäni voi tai tarvitse korvata käyttämällä harrastuksista tuttuja työtapoja sosiaalialan työssä. Pidänkin tärkeänä, että sosiaalialan työssä kannustettaisiin ja tuettaisiin nuoria löytämään itselleen harrastus, ja harrastaminen mahdollistettaisiin myös taloudellisesti kaikille lapsille ja nuorille.

LÄHTEET

- Aaltonen, M., Ojanen, T., Vilhunen, R. & Vilén, M. 2003. Nuoren aika. 2. uud painos. Porvoo: WSOY.
- Aapola-Kari, S., Haikkola L. & Lahtinen J. 2021. ”Se on saanut ajattelemaan ja pannut stopin elämään” – nuorten ristiriitaiset kokemukset koronapandemian ensimmäisistä kuukausista. [Verkkosivu]. Poikkeusolot-kirjoitussarja. Näkökulma 77. Nuorisotutkimusverkosto. [Viitattu 21.10.2021]. saatavana: <https://www.nuorisotutkimusseura.fi/nakokulma77>
- Aho, J., Rusila, M. & Ylä-Autio, T. 2020. Musiikki välineenä lasten sosiaalisten taitojen kehittämisessä. [verkkojulkaisu]. Seinäjoen ammattikorkeakoulu. sosionomin (AMK) tutkinto-ohjelma. opinnäytetyö. [viitattu 20.10.2020.] saatavana: <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-202005088082>
- Allardt, E. 1976. Hyvinvoinnin ulottuvuuksia. Porvoo: WSOY.
- Allin, P. & Hand, D.J. 2014. The Wellbeing of Nations: Meaning, Motive and Measurement. [Verkkojulkaisu]. John Wiley & Sons. [Viitattu 1.6.2021]. Saatavana ProQuest Ebook Central- palvelusta. Vaatii käyttöoikeuden.
- Anttila, A. 2017. Hyvä vapaa-aika, parasta oppia: Raportti vapaa-ajan tuen vaikutuksista nuorten sosiaaliin suhteisiin, koulumenestykseen ja peruskoulun jälkeisiin valintoihin. [Verkkojulkaisu]. Helsinki: Helsingin kaupungin nuorisoasiainkeskus. [Viitattu 1.10.2021]. Saatavana: <https://docplayer.fi/47538682-Hyva-vapaa-aika-parasta-oppia.html>
- Anyona, P., Baltag, V., Banerjee, A., Damji, N., Engel, D., Fagan, L., Fogstad, H., Herat, J., Hinton, R., Imbago-Jácome, D., Melles-Brewer, M., Mohan, A., Patton, G., Phaladi, G., Ross, D., Sanchez, A., Silverman, A., Terki, F. & Zeck, W. 2020. Adolescent Well-Being: A Definition and Conceptual Framework. [Verkkolehtiartikkeli]. Journal of Adolescent Health 67 (2020) 472-476. [viitattu 11.11.2021]. Saatavana: [https://www.jahonline.org/article/S1054-139X\(20\)30396-7/fulltext#secsectitle0010](https://www.jahonline.org/article/S1054-139X(20)30396-7/fulltext#secsectitle0010)
- Appelqvist-Schmidlechner, K., Vaara, J., Häkkinen, A., Vasankari, T., Mäkinen, J., Mäntysaari, M. & Kyröläinen, H. 2018. Relationships Between Youth Sports Participation and Mental Health in Young Adulthood Among Finnish Males. [verkkootikkeli] American Journal of Health Promotion, 32(7). [viitattu 3.9.2021]. Saatavana Sage Journals- palvelusta. Vaatii käyttöoikeuden.
- Arene. 2017. Sosionomi tuottaa hyvinvointia läpi elämänkaaren: Ammattikorkeakoulutus sosiaalialan muutoksen edistäjänä. [Verkkojulkaisu]. Helsinki: Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry:n työryhmän selvitys sosiaalialan tilanteesta ja kehityksestä 2017. [Viitattu 31.3.2021]. Saatavana: https://www.arene.fi/wp-content/uploads/Raportit/2018/arene_sosionomiselvitys_pitka_raportti_fin.pdf? t=1526901428

- Blomkvist, M., Mononen, K., Koski, P. & Kokko, S. 2019. Urheilu ja seuraharrastaminen. Teoksessa Kokko & Martin (toim): Lasten ja nuorten liikuntakäyttäytyminen suomessa: Liitu tutkimuksen tuloksia 2018. [verkkajulkaisu]. Painotalo Plus Digital Oy. Valtion liikuntaneuvoston julkaisuja 2019:1. [viitattu 4.9.2021.] saatavana: <https://ukkinstituutti.fi/tutkimukset-ja-hankkeet/liikuntatutkimus-suomessa/lasten-ja-nuorten-liikuntakayttaytyminen-suomessa-liitu-tutkimus/>
- Etolin, O. 2018. Nuoren lukiolaisen henkinen hyvinvointi jalkapalloharrastuksen parissa. [Verkkajulkaisu]. Laurea-ammattikorkeakoulu. Hoitotyön koulutusohjelma. opinnäytetyö. [viitattu 21.10.2021.] saatavana: <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-201804154711>
- Gren, J. (Toim). 2020. Partionjohtajan käsikirja. Otavan kirjapaino oy: Oy Partio Scout Ab
- Hakanen, T. Myllyniemi, S. & Salasuo, M. 2019. Oikeus liikkua: Lasten ja nuorten vapaa-aikatutkimus 2018. [Verkkajulkaisu]. Hansaprint: Opetus- ja kulttuuriministeriö, Valtion nuorisoneuvosto, Nuorisotutkimusverkosto [Viitattu 3.9.2021.] Valtioneuvoston julkaisuja 68. Saatavana: <https://tietoanuorista.fi/wp-content/uploads/2019/02/Lasten-ja-nuorten-vapaa-aikatutkimus-Oikeus-liikkua.-Verkkajulkaisu.pdf>
- Helakorpi, S. & Kivimäki, H. 2021. Lasten ja nuorten hyvinvointi – Kouluterveyskysely 2021: Iso osa lapsista ja nuorista on tyytyväisiä elämäänsä – yksinäisyyden tunne on yleistynyt. [Verkkajulkaisu]. Tilastoraportti 30/2021. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. Viitattu 15.10.2021. Saatavana: <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2021091446139>
- Hirsjärvi, S., Remes, P & Sajavaara, P. 2016. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.
- Hoskins, B. Liu, L. 2019. Measuring life skills in the context of Life Skills and Citizenship Education the Middle East and North Africa. [verkkajulkaisu] United Nations Children's Fund (UNICEF) ja maailmanpankki [viitattu 8.10.2020] saatavana: <https://www.unicef.org/mena/reports/measuring-life-skills>
- Isola, A-M., Kaartinen, H., Leemann, L., Lääperi, R., Schneider, T., Valtari, S. & Keto-Tokoi, A. 2017. Mitä osallisuus on? Osallisuuden viitekehystä etsimässä. [Verkkajulkaisu] Terveiden ja hyvinvoinninlaitos. [Viitattu 15.10.2021]. Saatavana: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-302-917-0>
- Kaunismaa, P., Sinisalo-Juha, E., Tormulainen, A. & Vaara L. 2021. Harrastus- ja järjestötoiminnan merkitys nuorten elämässä. [Verkkootikkeli]. Osaamiskeskus Kentauri. [Viitattu 21.20.2021]. Saatavana: https://kentauri.fi/wp-content/uploads/2021/09/Harrastus-ja-jarjestotoiminnan-merkitys-nuorten-elamassa_Artikkeli_7.9.2021.pdf
- Kestilä, L., Kauppinen T M. & Karvonen, S. 2015. Lapsuuden elinolojen yhteys arjenhallintaan nuorilla aikuisilla. Teoksessa: Arjen jäljillä: Nuorisobarometri 2015. Sami Myllyniemi (toim.). Opetus ja kulttuuriministeriö. Grano multiprint oy.

- Kiilakoski, T., Gretchel A. & Nivala, E. 2015. Osallisuus, kansalaisuus ja hyvinvointi. Teoksessa A Gretchel & T Kiilakoski: Demokratiaoppitunti: Lasten ja nuorten kunta 2010- luvun alussa. 2.painos. 9–30. Tampere: Tammerprint oy.
- Kokko,S & Martin, L. (toim). 2019. Lasten ja nuorten liikuntakäyttäytyminen suomessa: Liitu tutkimuksen tuloksia 2018. [Verkojulkaisu]. Painotalo Plus Digital Oy. Valtion liikuntaneuvoston julkaisuja 2019:1. [Viitattu 4.9.2021]. Saatavana: <https://ukkinstituutti.fi/tutkimukset-ja-hankkeet/liikuntatutkimus-suomessa/lasten-ja-nuorten-liikuntakayttaytyminen-suomessa-liitu-tutkimus/>
- Korhonen, S. 2009. Partio ja kasvatustyö - Kasvatusalalla työskentelevien näkemyksiä partioharrastuksen ja työn yhteydestä sekä kasvatustavoitteista. Tampereen yliopisto. Kasvatustieteiden tiedekunta. Opettajainkoulutuslaitos, Hämeenlinna. Kasvatustieteen pro gradu tutkielma. [Viitattu 21.10.2021.] Saatavana: <http://urn.fi/urn:nbn:fi:uta-1-20130>
- Kouluterveyskysely 2017 ja 2019. [Verkkosivu]. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. [Viitattu 3.9.2021.] Saatavana: https://sampo.thl.fi/pivot/prod/fi/ktk/ktk1/summary_perustulokset2?alue_0=87869&mittarit_0=200138&mittarit_1=199398&mittarit_2=403023&vuosi_0=v2017&kouluaste_0=161219#
- Lahtinen, J. & Myllyniemi, S. Nuorten tyytyväisyys elämään korona-ajan ensimmäisen puolen vuoden aikana. Tutkimus nuorten kokemuksista korona-aikana: vapaa-aika ja harrastaminen. [Verkkosivu]. Poikkeusolot-kirjoitussarja. Näkökulma 70. Nuorisotutkimusverkosto. [Viitattu 21.10.2021.] saatavana: <https://www.nuorisotutkimusseura.fi/nakokulma70>
- Lahtinen, J. & Salasuo, S. 2020. "Harrastusten keskeytyminen harmitti." Tutkimus nuorten kokemuksista korona-aikana: vapaa-aika ja harrastaminen. [Verkkosivu]. Poikkeusolot-kirjoitussarja. Näkökulma 64. Nuorisotutkimusverkosto. [Viitattu 21.10.2021]. Saatavana: <https://www.nuorisotutkimusseura.fi/nakokulma64>
- Light, R 2016. Children, Young People and Sport: Studies on Experience and Meaning. [E-kirja]. Newcastle upon Tyne: Cambridge Scholars Publishing. [Viitattu 10.10.2020]. Saatavana Ebsco-tietokannasta. Vaati käyttöoikeuden.
- Lyyra, N., Ojala, K., Tynjälä, J. & Välimaa, R. 2019. Liikunta-aktiivisuuden yhteydet lasten ja nuorten terveyteen ja terveystyöskentelyyn. Teoksessa: S. Kokko ja L. Martin (toim.) Lasten ja nuorten liikuntakäyttäytyminen Suomessa. [verkojulkaisu]Valtion liikuntaneuvoston julkaisuja 2019:1. 130-142 [viitattu 20.10.2021] saatavana: <https://www.liikuntaneuvosto.fi/lausunnot-ja-julkaisut/liitu2020/>
- Martikainen, M. 2009. Kaaosta vai hallintaa: Nuoren aikuisen elämän haasteet. Suomi: Unipress
- Myöhänen, A. 2020. Vapaa-aika hyvinvoinnin edistäjänä: Opiskelijoiden kokemuksia hyvinvointia edistävästä ja heikentävästä vapaa-ajan vieton muodoista. Hämeen ammattikorkeakoulu. sosionomikoulutus. Opinnäytetyö. Saatana: <https://www.theseus.fi/handle/10024/353775>

- Mäenpää, P. & Koski, P. 2018. Suomalaiset liikunta- ja urheiluseurat muutoksessa 1986–2016. [verkkojulkaisu]. Helsinki: opetus- ja kulttuuriministeriö. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2018:25. [viitattu 3.9.2021]. saatavana: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-575-4>
- Nivala, E. & Ryyänen, S. 2013. Kohti sosiaalipedagogista osallisuuden ideaalia. Teoksessa: Hämäläinen J. (toim). Sosiaalipedagoginen aikakauskirja: vuosikirja 2013: 14. vuosikerta 9–40. Kuopio: Suomen sosiaalipedagoginen seura ry. 13-35.
- Nurmi, J. (2008). Nuoruusiän kehitys: Etsintää, valintoja ja noidankehiä. Teoksessa: P. Lyytinen, M. Korkiakangas & H. Lyytinen (toim): Näkökulmia kehityspsykologiaan kontekstissaan. 1.–8.painos. WSOY.
- Opetushallitus. 2017. Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän perusteet 2017. Määräykset ja ohjeet 2017:11a. [Verkkojulkaisu]. Helsinki: Juvenes Print - Suomen Yliopistopaino Oy [Viitattu 15.10.2021] Saatavana: https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/186919_taitteen_perusopetuksen_yleisen_oppimaaran_opetussuunnitelman_perusteet_2017-1_0.pdf
- Paakkari, L., Paakkari, O., Kokko, S & Tynjälä, J. 2019. Terveiden lukutaito. teoksessa: S. Kokko ja L. Martin (toim.) Lasten ja nuorten liikuntakäyttäytyminen Suomessa. [verkkojulkaisu]. Valtion liikuntaneuvoston julkaisuja 2019:1.127–130. [viitattu 20.10.2021]. Saatavana: <https://www.liikuntaneuvosto.fi/lausunnot-ja-julkaisut/liitu2020/>
- Pajunen, M. & Schadewitz, K. 2007. Järjestössä kasvaa ja järjestöön kasvaa: Partio ja 4h nuorten kasvatus- ja oppimisympäristönä. [Verkkojulkaisu]. Kuopion yliopisto. Yhteiskuntatieteellinen tiedekunta. Sosiaalityön ja sosiaalipedagogiikan laitos Sosiaalipedagogiikan pääaine. Nuorisokasvatuksen maisteriohjelma. Pro gradu -tutkielma. [Viitattu 17.3.2021] Saatavana: <https://docplayer.fi/2280080-Jarjestossa-kasvaa-ja-jarjestoon-kasvaa-partio-ja-4h-nuorten-kasvatus-ja-oppimisymparistona.html>
- Peltola, J. 2020. Partion kasvatusvaikutusten arviointi. Tiivistelmä. [Verkkojulkaisu]. [Viitattu 18.10.2021]. Saatavana: <https://www.partio.fi/wp-content/uploads/2020/04/Vaikuttavuustutkimus-raportti-20.4.2020.pdf>
- Polvi-Lohikoski, H. 2020. Harrastusten merkitys nuorten elämään ja hyvinvointiin. [verkkojulkaisu]. Seinäjoen ammattikorkeakoulu. sosionomin (AMK) tutkinto-ohjelma. opinnäytetyö. [viitattu 20.10.2021.] saatavana: <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2020100921213>
- Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. 2006. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto [Verkkojulkaisu]. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto [Viitattu 18.10.2021]. Saatavana: https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/kvali/L7_3_4.html
- Saarikallio, S. 2007. Music as mood regulation in adolescence. [Verkkokirja] Jyväskylä: Jyväskylä: University of Jyväskylä. [Viitattu 3.9.2021] Saatavana: <https://jyx.jyu.fi/handle/123456789/13403>

- Salasuo, M. 2021. Harrastamisen äärellä. Lasten ja nuorten vapaa-aikatutkimus 2020. [verkojulkaisu]. Hansaprint: Opetus- ja kulttuuriministeriö, Valtion nuorisoneuvosto, Nuorisotutkimusverkosto [Viitattu 3.9.2021.] Valtioneuvoston julkaisuja 2019:2. Saatavana: <https://tietoanuorista.fi/julkaisut/nuorten-vapaa-aikatutkimukset/lasten-ja-nuorten-vapaa-aikatutkimus-2020/>
- Salasuo, S. & Lahtinen, J. 2021. ”Edelleen harmittaa”- Nuorten kokemus harrastamisen keskeytymisestä korona-aikana ja sen yhteys vapaa-ajan tyytyväisyyteen. [Verkkosivu]. Poikkeusolot-kirjoitussarja. Näkökulma 79. Nuorisotutkimusverkosto. [Viitattu 21.10.2021.] saatavana: <https://www.nuorisotutkimusseura.fi/nakokulma79>
- Suomalaisen musiikkikoulutuksen visio 2030. [ei päivystä] Verkojulkaisu. [Viitattu 10.11.2021.] Saatavana: <https://www.musiikkikoulutuksenvisio.fi/uploads/1/2/4/6/124660096/visiojulkaisu.pdf>
- Suomen partiolaiset- Finlands Scouter oy. 2019. Turvallisuusohjeet. [Verkojulkaisu]. [Viitattu 3.9. 2021] Saatavana: <https://partio.emmi.fi/l/WGgsf7tdcRcz>
- Suomen valmentajat ry. 2015. Lasten ja nuorten hyvä harjoittelu. Otava: Vk kustannus oy.
- Tuomi J & Sarajärvi, A. 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. 5. uudistettu laitos. Jyväskylä: Gummerus kirjapaino oy.
- Tutkimuseettinen neuvottelukunta. 2012. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen suomessa. [Verkojulkaisu]. [Viitattu 19.10.2021]. saatavana: https://tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf
- Tutkimuseettinen neuvottelukunta. 2019. Ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettiset periaatteet ja ihmistieteiden eettinen ennakoarviointi Suomessa: Tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohje 2019 [Verkojulkaisu] [Viitattu 19.10.2020] Saatavana: https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/Ihmistieteiden_eettisen_ennakoarviointin_ohje_2019.pdf
- Urheiluseurojen tunnuslukuja. 10.10.2018. [Verkkosivu] Suomen olympiakomitea. [Viitattu 3.9.2021] Saatavana: <https://www.olympiakomitea.fi/2018/10/10/urheiluseurojen-tunnuslukuja/>
- Vainikka, N & Tuuri, H. 2019. Harrastusten yhteys kuudesluokkalaisten sosioemotionaaliseen hyvinvointiin. Jyväskylän yliopisto. Kasvatustieteen laitos. Kasvatustieteen pro gradu -tutkielma. [Verkojulkaisu]. [Viitattu 3.9.2020]. Saatavana: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:juu-201905172648>
- Valtioneuvosto 2020. Valtakunnallinen nuorisotyön ja -politiikan ohjelma 2020–2023: Tavoitteena nuoren merkityksellinen elämä ja osallisuus yhteiskunnassa. [vekkajulkaisu]. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2020:2. [Viitattu 1.4.2021.] Saatavana: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-697-3>
- Vasarainen, J. & Hara, A. 2005. Nuorten valmentaminen joukkuelajeissa. Edita Publishing oy. Helsinki: Edita Prima oy.

Vidgren, R., Hartikainen, O. & Ruosteinen, J. 2016. Nuorten fyysinen ja henkinen hyvinvointi urheiluseuratoiminnassa. Saimaan ammattikorkeakoulu. Sosiaali- ja terveysala. Hoitotyön koulutusohjelma. Opinnäytetyö. [Viitattu 21.10.2021.] saatavana: <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2016091414269>

LIITTEET

liite 1. Haastattelurunko

Liite 1. Haastattelurunko

Etukäteen pohdittavaa haastateltaville:

Muistele omaa lapsuutta ja nuoruuttasi. Mitä harrastit silloin /Miten vietit vapaa-aikaasi? Mitä sellaisia taitoja nuoruudessaasi olet oppinut harrastusten ja vapaa-ajan parissa, joista sinulle on ollut hyötyä myöhemmin elämässä. Missä tilanteissa näitä taitoja olet oppinut? Entä mitkä asiat harrastamisessa lisäsivät omaa hyvinvointiasi?

Voit peilata omia kokemuksiasi niihin nuoriin, joiden harrastusta ohjaat.

1.tutkittavan oma tausta

-Miten olet päätynyt toimimaan valmentajana/ harrastusryhmän ohjaajana? –

-Kauanko olet toiminut valmentajana/harrastusryhmän ohjaajana?

-Millaista koulutusta/ kursseja olet käynyt harrastusryhmän ohjaamista varten?

-Harrastatko kyseistä lajia/harrastusta itse muuten kuin ohjaamalla muita/ Teetkö muuta harrastukseen liittyvää ammatiksesi?

2. Millaisia taitoja nuoret oppivat harrastuksessa ja miten?

-Mistä harrastuksessa on kyse? Mitä taitoja harrastuksessa opetellaan aktiivisesti, eli mitä taitoja harrastuksella ikään kuin tavoitellaan. Miten opetat nuorille näitä taitoja?

-mitä taitoja ja ominaisuuksia harrastus kehittää? miten?

-Mitä muita taitoja nuoret tarvitsevat harrastuksessa? (Eli mitkä taidot ovat tärkeitä harrastamiselle, vaikka eivät suoraan ole niitä taitoja, joihin harrastuksessa tähdätään.) Miten näitä taitoja opitaan?

-Onko vielä muita taitoja/ arvoja / asenteita olet halunnut nuorille opettaa. Miten opetat näitä asioita?

3. Mitkä asiat harrastamisessa tukevat nuorten hyvinvointia?

-fyysinen hyvinvointi: parantaako harrastus nuorten fyysistä hyvinvointia? miten? Kiinnitätkö tähän valmentajana/ohjaajana huomiota? miten?

-psykykinen hyvinvointi. Mitä harrastus antaa nuoren psyykkiselle jaksamiselle ja hyvinvoinnille? Kiinnitätkö valmentajana/ohjaajana huomiota nuorten psyykkiseen hyvinvointiin, miten?

-sosiaalinen hyvinvointi. Tuoko harrastus jotain lisää nuoren sosiaalisiin suhteisiin, miten se näkyy? Mitkä asiat harrastuksessa tukevat nuorten sosiaalisia suhteita?

vapaa sana: mitä muuta haluat sanoa?